

ADOPTIONSNÆVNETS ÅRSBERETNING – 2000

Adoptionsnævnets årsberetning 2000
København 2000

Adoptionsnævnet
Æbeløgade 1
2100 København Ø

ISSN 1601-7854

Grafisk tilrettelægning: Christensen Grafisk ApS
Tryk: a-s Holbæk Eksprestrykkeri

INDHOLD

FORORD 7

KAPITEL 1: NÆVNETS ETABLERING, SAMMENSÆTNING OG SEKRETARIAT 9

- 1.1. NÆVNETS MEDLEMMER 10
- 1.2. SEKRETARIATET 12
- 1.3. ADOPTIONSNÆVNETS BØRNELEGER 13
- 1.4. ØVRIGE AKTØRER PÅ ADOPTIONSOMRÅDET 13

KAPITEL 2: NÆVNETS BEHANDLING AF KLAGER I GODKENDELSESSAGER 17

- 2.1. KLAGEADGANGEN 17
- 2.2. KLAGER I 2000 18
- 2.3. NÆVNETS AFGØRELSE I 2000 19
- 2.4. PRINCIPIELLE AFGØRELSE I 2000 21
 - 2.4.1. ALDER 21
 - 2.4.2. HELBRED 22
 - 2.4.3. SAMLIV 23
 - 2.4.4. FLERGANGSADOPTANTER 25
 - 2.4.5. BORTFALD AF GODKENDELSEN 27
- 2.5. SAGSBEHANDLINGSTIDER I ADOPTIONSNÆVNET 28

KAPITEL 3: DANSKE BORTADOPTIONER 29

- 3.1. GODKENDTE ANSØGERE OG BØRN TIL BORTADOPTION 29
- 3.2. PROCEDUREN VED ANVISNING AF BØRN 30

KAPITEL 4: NÆVNETS TILSYNSVIRKSOMHED I 2000 33

- 4.1. DE FORMIDLLENDE ORGANISATIONERS BEHANDLING AF MATCHINGSAGER 34
- 4.2. DE FORMIDLLENDE ORGANISATIONERS VIRKSOMHED I UDLANDET 35
 - 4.3. DE AMTSKOMMUNALE ADOPTIONSSAMRÅD 35
 - 4.4. INDBERETTEDE MATCHINGSAGER 36
 - 4.5. GENNEMGANG AF DE INDKALDTE SAGER 38
 - 4.5.1. MATCHINGSAGERNE 38
 - 4.5.2. ALDERSDISPENSATIONSSAGERNE 41
 - 4.6. ANDEN TILSYNSVIRKSOMHED 42
 - 4.6.1 KINA 42
 - 4.6.2. BULGARIEN 43

KAPITEL 5: INTERNATIONALE AKTIVITETER 45

- 5.1. NORDISK ADOPTIONSMØDE I VASA 45
- 5.2. BESØG AF UDENLANDSKE DELEGATIONER 45
- 5.3. MØDER MED DE NORDISKE SAMARBEJDSPARTNERE 45
- 5.4. MØDE MED DE EUROPÆISKE ADOPTIONSMYNDIGHEDER 46
 - 5.5. HAAGERKONFERENCEN 46
- 5.6. ADOPTIONSNÆVNETS REJSE TIL VIETNAM OG INDIEN 48

KAPITEL 6: NATIONALE AKTIVITETER 51

- 6.1. RÅDGIVNING I FORBINDELSE MED MATCHINGFORSLAG 51
 - 6.2. LANDSMØDE FOR LÆGERNE 52
- 6.3. INDSAMLING AF VIDEN OM UDENLANDSKE ADOPTIONER 53
- 6.4. DELTAGELSE I DIVERSE ARBEJDSGRUPPER 54
 - 6.4.1. ADOPTIONSANSØGERES HELBREDSMÆSSIGE FORHOLD 54
 - 6.4.2. UDFORMNINGEN AF EN ABSTRAKT GODKENDELSE SOM ADOPTANT 55
 - 6.4.3. OPFØLGNING AF DE ADOPTIONSFORBEREDENDE KURSER 55
- 6.5. GENERELLE HENSTILLINGER FRA ADOPTIONSNÆVNET I 2000 55
 - 6.5.1. CIRKULÆRESKRIVELSE OM UDVIDELSE AF ANSØGERES GODKENDELSE 55
 - 6.5.2. CIRKULÆRESKRIVELSE OM HEPATITIS B 56
 - 6.5.3. SAGSRESUMEER 56

KAPITEL 7: NØGLETAL PÅ ADOPTIONSOMRÅDET I 2000 57

7.1. HJEMTAGNE BØRN I 2000 57

7.2. AFGØRELSE OM GODKENDELSE SOM ADOPTANT 58

7.3. MATCHINGER I ÅR 2000 59

KAPITEL 8: PRAKTISKE OPLYSNINGER 63

ORDFORKLARING 65

BILAG 67

ADOPTIONSLOVEN 67

BEKENDTGØRELSE OM GODKENDELSE SOM ADOPTANT (GODKENDELSESBEKENDTGØRELSEN) 77

BEKENDTGØRELSE OM FORRETNINGSORDEN FOR ADOPTIONSNÆVNET 87

F ORORD

2000 var et skelsættende år på adoptionsområdet i Danmark. Den 1. januar 2000 trådte den nye adoptionslov i kraft, der havde til formål at gennemføre en revision af lovens regler med hensyn til adoption af udenlandske børn.

Et af hovedformålene med den nye lov var at gøre reglerne om undersøgelse og godkendelse af kommende adoptanter mere tidsvarende og smidige. Man har derfor ønsket at give adoptanterne en højere grad af medbestemmelse og ansvar i forbindelse med adoptionen, samtidig med, at myndighedernes kontrolfunktion trådte i baggrunden.

Virkningerne af det nye godkendelsessystem slog i 2000 ikke i fuldt omfang igennem i nævnets virksomhed. Således behandlede vi hovedsageligt klagesager, der hidrørte fra det hidtidige godkendelsessystem.

Den ny lov gav Adoptionsnævnet flere nye opgaver. Vi fører nu tilsyn med adoptionsrådene og de formidlende organisationer. Nævnet har lagt vægt på dialog med aktørerne på adoptionsområdet, men uden at slække på kontrollen. Derfor har nævnet gennemgået en lang række konkrete sager, der har været behandlet i samråd og af de formidlende organisationer.

Det er mig derfor en glæde på nævnets vegne at udgive Adoptionsnævnets første årsberetning, der indeholder en beskrivelse af nævnets aktiviteter i år 2000. Det er vores håb, at beretningen giver et generelt indblik i adoptionsområdet i Danmark efter den nye lovs ikrafttræden, og at den kan bidrage til det fortsatte arbejde på området.

Vibeke Rønne

Formand for Adoptionsnævnet

1 NÆVNETS ETABLERING, SAMMENSÆTNING OG SEKRETARIAT

Adoptionsnævnet er et uafhængigt klageorgan, der er nedsat af justitsministeren.

Nævnet består af en formand, der skal være jurist, og ni andre medlemmer. Til nævnet er knyttet et selvstændigt sekretariat.

Adoptionsnævnet blev oprettet i 1976 i forbindelse med en ændring af myndighedsstrukturen. Ændringerne var blandt andet affødt af, at det ved bistandslovens ikrafttræden, hvor mødrehjælpsinstitutionerne og Direktoratet for Københavns børne- og ungdomsværn blev nedlagt, var nødvendigt at tage stilling til den fremtidige løsning af opgaverne i forbindelse med undersøgelse og godkendelse i adoptionssager.

I tilknytning hertil blev undersøgelses- og godkendelsesbeføjelserne henlagt til de særlige amtskommunale adoptionssamråd. Samtidig blev Adoptionsnævnet oprettet som klagemyndighed.

Ved den seneste ændring af adoptionsloven blev Adoptionsnævnet med virkning fra 1. januar 2000 tillagt en række nye opgaver (vedrørende regelgrundlaget se bilag bagerst i beretningen). Nævnets opgaver vedrører nu følgende tre hovedområder:

- 1) For det første behandler Adoptionsnævnet klager over afgørelser, der er truffet af adoptionssamrådene eller organisationerne. Det drejer sig navnlig om klager over et samråds afslag på en ansøgning om godkendelse som adoptant og klager over en formidlende organisations behandling og vurdering af en matchingsag. Endvidere behandler Adoptionsnævnets klager over samrådene og samrådssekretariaternes sagsbehandling i forbindelse med afgørelse af konkrete sager.
- 2) En anden hovedopgave for Adoptionsnævnet er at føre tilsyn med henholdsvis adoptionssamrådene og de formidlende organisationer. Tilsynsvirksom-

ADOPTIONSLOVEN § 25 B, STK. 1:

Adoptionsnævnet består af en formand og et antal andre medlemmer. Formanden skal være jurist. I behandlingen af hver klagesag deltager mindst 5 medlemmer, herunder formanden eller et medlem, der opfylder betingelserne for at kunne være formand for nævnet. Nævnets afgørelse træffes ved flertal. Justitsministeren fastsætter forretningsordenen for nævnet.

heden med samrådene består navnlig i at sikre en ensartet praksis på området. Adoptionsnævnet fører endvidere tilsyn med de formidlende organisationer dels med hensyn til deres behandling af matchingsager, dels med hensyn til deres virksomhed i udlandet.

- 3) Nævnets tredje hovedopgave er at indsamle, bearbejde og formidle viden om adoptionsområdet såvel på nationalt som internationalt plan.

Herudover er det nævnets opgave at anvise danske børn til godkendte ansøgere. Når et dansk barn ønskes bortadopteret er det således Adoptionsnævnets opgave, blandt de ansøgere, der er godkendt til adoption af dansk barn, at vælge de ansøgere, der skønnes bedst egnede til at adoptere det pågældende barn.

Endvidere udpeger Adoptionsnævnet et antal børnelæger, som har til opgave at rådgive ansøgere, der har fået bragt et barn i forslag fra udlandet, se nærmere afsnit 1.3. nedenfor.

Justitsministeren har fastsat en forretningsorden for Adoptionsnævnet, jf. bilag 3.

1.1. NÆVNETS MEDLEMMER

Adoptionsnævnet består af en formand, en næstformand og 8 medlemmer. Formanden og næstformanden er jurister. Fire af næv-

nets medlemmer repræsenterer lægelig fagkundskab – pædiatri (læren om børnesygdomme), intern medicin (læren om medicinske sygdomme hos voksne), psykiatri og børne- og ungdomspsykiatri – ét medlem er psykolog, ét medlem er socialrådgiver og 2 medlemmer er lægmedlemmer.

Nævnsmedlemmerne udpeges for en periode på fire år og er senest blevet beskikket den 1. april 2000.

VIBEKE RØNNE

Vibeke Rønne har siden den 1. november 1999 været formand for Adoptionsnævnet. Hun er juridisk kandidat fra Københavns Universitet i 1978. Samme år blev hun ansat i Justitsministeriet. Fra 1989 til 1998 har hun været dommer i Københavns Byret og siden 1998 landsdommer i Østre Landsret. Mens Vibeke Rønne var dommer i Københavns Byret, var hun i et par år formand for Børn – og Unge Udvalget i Københavns Kommune.

ANNE BIRGITTE THALBITZER

Anne Birgitte Thalbitzer har siden den 15. april 1997 været næstformand for Adoptionsnævnet. Hun er juridisk kandidat fra Københavns Universitet i 1987. Samme år blev hun ansat i Justitsministeriet, og har siden 1997 været kontorchef i Civilretsdirektoratet.

MARIE GAMMELTOFT

Marie Gammeltoft er cand.psych., specialist i psykoterapi og børnepsykologi og pri-

vatpraktiserende psykolog. Hun har tidligere bl.a. været ansat på Spæd- og småbørns-psykiatrisk Afsnit, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling, Bispebjerg Hospital, og har fra 1988 været tilknyttet Retten i Tåstrup som konsulent i forbindelse med forældremyndighedssager. Hun har i tiden 1989-1995 været medlem af Lægeforeningens Børneudvalg. Marie Gammeltoft har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. april 2000.

OVE JACOBSEN

Ove Jacobsen er speciallæge i psykiatri og har fra 1977 været administrerende overlæge ved amtssygehuset i Glostrup, psykiatrisk afdeling. Siden 1997 har han været overlæge ved Københavns Amts Center for handicappede. Ove Jacobsen har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. maj 1993.

BIRGIT SKOV JENSEN

Birgit Skov Jensen er uddannet socialrådgiver i 1972. Fra 1993 har hun været direktør for Familie- og kulturforvaltningen ved Grenaa Kommune. Birgit Skov Jensen har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. april 2000.

THURE KRARUP

Thure Krarup er dr.med. og overlæge på Medicinsk Afdeling F, Amtssygehuset i Gentofte. Han er speciallæge i intern medicin, medicinsk endokrinologi og medicinsk gastroenterologi. Han har været formand for Dansk Endokrinologisk Selskab. Thure

Krarup har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. august 1997.

BIRGITTE MARNER

Birgitte Marner er speciallæge i pædiatri og privatpraktiserende speciallæge. Hun har fra 1992-2000 været ledende overlæge på Amager Hospital, pædiatrisk afdeling. Birgitte Marner har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. april 2000.

JENS RINGBERG

Jens Ringberg er journalist. Han arbejder på Radioavisens Christiansborg-redaktion og har selv adopteret to børn. Jens Ringberg har været medlem af Adoptionsnævnet som lægmedlem siden den 1. april 2000.

ANETTE SEIDENFADEN

Anette Seidenfaden er uddannet ved landbrug og fuldtidsbeskæftiget med landbrugsdrift. Hun er tillige cand.mag. i geografi og russisk og var i en årrække gymnasielærer. Anette Seidenfaden har været medlem af Adoptionsnævnet som lægmedlem siden den 1. maj 1991.

PETER TEILMANN

Peter Teilmann er speciallæge i børne- og ungdomspsykiatri og overlæge ved Psykiatrisk Sygehus i Hillerød, Børne- og Ungdomspsykiatrisk afdeling. Peter Teilmann har været medlem af Adoptionsnævnet siden den 1. april 1984.

Indtil 1. april 2000 var følgende medlemmer af Adoptionsnævnet:

- socialrådgiver Ulla Frøstrup (afløst af Birgit Skov Jensen)
- professor, dr. med Peter A. Krasilnikoff (afløst af Birgitte Marner)
- journalist Solveig Rødsgaard (afløst af Jens Ringberg)
- psykolog Hellen Ziegler (afløst af Marie Gammeltoft)

Der er desuden udpeget følgende stedfortrædere for nævnsmedlemmerne:

Konsulent, cand. jur. Michael Jørgensen, administrerende overlæge Joakim Hoffmeyer, cand.psych. Berit Skov Schmitto, overlæge, dr.med. Sten Madsbad, overlæge Birgitte Vange, socialrådgiver Lillian Nielsen, lektor Lone Zilstorff.

1.2. SEKRETARIATET

Til den daglige varetagelse af nævnets opgaver er der etableret et sekretariat. Sekretariatet består af følgende medarbejdere:

ANETTE HUMMELSHØJ

Anette Hummelshøj er sekretariatschef i Adoptionsnævnet. Hun er juridisk kandidat fra 1991, og blev samme år ansat ved Forsvarets Bygningstjeneste. Anette Hummelshøj har i perioden 1993-2000 været ansat i Indenrigsministeriet, fra 1995 som kontorchef. Anette Hummelshøj tiltrådte stillingen som sekretariatschef den 1. maj 2000.

TRINE HEDE

Trine Hede er fuldmægtig i Adoptionsnævnet. Hun er kandidat i statskundskab fra 1997 og blev samme år ansat i Civilretsdirektoratet. Trine Hede har desuden tillægsuddannelsen fra Danmarks Journalisthøjskole. Hun tiltrådte stillingen i Adoptionsnævnet den 1. april 2000.

GRETHE BRAMOW

Grethe Bramow er kontorfuldmægtig i Adoptionsnævnets sekretariat. Hun blev i 1971 ansat i Justitsministeriet og i 1982 overført til Civilretsdirektoratet. Hun har siden 1989 været sekretær for Adoptionsnævnet. Grethe Bramow indgik i nævnets sekretariat den 1. april 2000.

JEANETTE TILGREEN CHRISTIANSEN

Jeanette Tilgreen Christiansen er ansat som overassistent i Adoptionsnævnets sekretariat. Hun blev i 1989 udlært ved politiet i Glostrup og har i perioden 1989-2000 været ansat i Civilretsdirektoratet. Jeanette Tilgreen Christiansen blev den 1. april 2000 tilknyttet nævnets sekretariat.

Udover de faste medarbejdere er der til nævnets sekretariat knyttet en ekstern konsulent. I 2000 var professor, dr.med. Peter Andreas Krasilnikoff således ansat i nævnets sekretariat som ekstern konsulent. Han fratrådte stillingen den 1. april 2001.

1.3. ADOPTIONSNÆVNETS BØRNELÆGER

Som beskrevet ovenfor, udpeger Adoptionsnævnet et antal børnelæger, som har til opgave at rådgive ansøgere, der har fået bragt et barn i forslag fra udlandet, om barnets helbredsmæssige og psykosociale forhold.

Når ansøgere skal tage stilling til modtagelse af et konkret barn, har de mulighed for at søge rådgivning hos disse uvildige, sagkyndige børnelæger.

Adoptionsnævnet har ansat 8 læger til formålet, og ansøgere skal henvende sig til den læge, der dækker det amt, hvor ansøgeren bor. Der henvises til oversigten over Adoptionsnævnets børnelæger i kapitel 8.

1.4. ØVRIGE AKTØRER PÅ ADOPTIONSOMRÅDET

Nedenfor følger en kort gennemgang af de øvrige myndigheder og organer, som eksisterer på adoptionsområdet:

DE AMTSKOMMUNALE ADOPTIONSSAMRÅD

De amtskommunale adoptionssamråd er nedsat af justitsministeren i medfør af adoptionsloven.

Adoptionssamrådene er placeret ved hver af de 14 amtskommuner og ved København

og Frederiksberg kommune. Et samråd består af et medlem med en social uddannelse, en jurist og en læge. Et af medlemmerne skal være medarbejder i amtskommunen (kommunen).

Samrådets medlemmer og stedfortrædere for disse beskikkes af justitsministeren for indtil 4 år af gangen.

Adoptionssamrådet træffer afgørelse om, hvorvidt en ansøger kan godkendes som adoptant. Undersøgelles- og godkendelsesforløbet vedrørende ansøgninger om anonym adoption af udenlandske børn indebærer, at samrådet i fase 1 skal tage stilling til, om ansøgeren opfylder nogle generelle betingelser for at blive godkendt som adoptant. Efter at ansøgerne i fase 2 har fulgt et adoptionsforberedende kursus tager samrådet i fase 3 stilling til, om ansøgeren også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere. Samrådet fastlægger samtidig indholdet af ansøgerens godkendelse (jf. ordforklaring bagerst i beretningen for beskrivelse af indholdet i de enkelte faser).

Samrådet skal i visse nærmere afgrænsede tilfælde inddrages i forbindelse med, at der bringes et konkret barn i forslag til ansøgeren (dvs. i forbindelse med matchingen).

AMTSKOMMUNEN

Amtskommunen varetager sekretariatsfunktionen for adoptionssamrådet. Amtskommunen tilvejebringer i den forbindelse de oplysninger, der er nødvendige for, at sam-

rådet kan træffe afgørelse i sagerne, ligesom amtskommunen forbereder sagernes behandling i samrådet i øvrigt. Herudover udfærdiger amtskommunen, når samrådet har godkendt ansøgeren som adoptant til et udenlandsk barn, en rapport om ansøgerens forhold til brug for de udenlandske adoptionsmyndigheder. Endvidere er det efter hjemtagelsen af barnet amtskommunens opgave at videreformidle den kommende adoptants ansøgning om adoptionsbevilling til statsamtet, ligesom amtskommunen er forpligtet til at tilbyde adoptanten hjemmebesøg, dels med henblik på rådgivning, dels med henblik på udfærdigelse af opfølgende plejereporter til barnets hjemland.

I København og på Frederiksberg varetages de nævnte opgaver af kommunen.

CIVILRETSDIREKTORATET

I henhold til adoptionsloven fastsætter justitsministeren regler om godkendelse som adoptant og om adoptionssagers behandling mv. I praksis varetages opgaverne af Civilretsdirektoratet.

De adoptionsforberedende kurser, der indgår som fase 2 i undersøgelses- og godkendelsesforløbet, tilrettelægges og udbydes af Civilretsdirektoratet.

Civilretsdirektoratet er herudover centralmyndighed i henhold til Haagerkonventionen af 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

Endvidere meddeler Civilretsdirektoratet autorisation til de formidlende organisationer, og det almindelige tilsyn med organisationerne henhører ligeledes under direktoratet. Tilsynet omfatter bl.a. organisationernes generelle faglige kvalifikationer, økonomiske og organisatoriske forhold samt organisationens fastsættelse og opkrævning af formidlingsgebyrer.

Civilretsdirektoratets hjemmeside findes på adressen <http://www.civildir.dk>

STATSAMTET

Statsamtet meddeler opholdstilladelse til børn, der adopteres ved fremmedadoption.

Herudover udfærdiges adoptionsbevillingen i dag altid af statsamtet, når ansøgeren har bopæl i Danmark.

DE FORMIDLLENDE ORGANISATIONER

Organisationerne yder bistand til at skabe forbindelse mellem en godkendt adoptant og et udenlandsk barn med henblik på adoption og bistand til at gennemføre adoptionen.

Justitsministeren har autoriseret følgende organisationer til at yde adoptionshjælp:

Adoption Center
Eckersberggade 17, 1. sal
8000 Århus C
<http://www.adoptioncenter.dk/>

DanAdopt
Birkerød Hovedgade 24
3460 Birkerød
<http://www.danadopt.dk/>

ADOPTIONSRÅDET

Rådets opgave er generelt at følge udviklingen på adoptionsområdet, og at skabe debat herom. Rådet, der ikke har retslige beføjelser, kan henlede andre myndigheders og organisationers opmærksomhed på relevante problemstillinger, og eventuelt henstille eller anbefale, at der tages nærmere angivne initiativer, ligesom Rådet også mere generelt kan udarbejde f.eks. idéoplæg m.v. om aktuelle adoptionsspørgsmål.

Civilretsdirektoratets direktør er formand for Rådet, ligesom Civilretsdirektoratet stiller sekretariatsbistand til rådighed for Rådet.

LANDSFORENINGEN ADOPTION OG SAMFUND

Adoption og Samfund er en forening, som har til formål at skabe de bedst mulige betingelser for adopterede og deres forældre.

Adoption og Samfunds adresse er:
Guldøjevænget 81
5260 Odense S
<http://www.adoption.dk/>

2 NÆVNETS BEHANDLING AF KLAGER I GODKENDELSESSAGER

2.1. KLAGEADGANGEN

I praksis indgives klager over adoptions-samrådernes afgørelser til amtskommunen, der herefter sender klagen til nævnets sekretariat sammen med sagens akter og eventuelle bemærkninger.

Der gælder ikke nogen frist for indgivelse af klage til Adoptionsnævnet.

ADOPTIONSLOVENS §25B, STK. 3:

Et samråds afgørelser i medfør af denne lov kan indbringes for Adoptionsnævnet.

Nævnets behandling af en klagesag sker på grundlag af den undersøgelse, der er foretaget i amtskommunen. Nævnet har dog mulighed for at beslutte, at der – eventuelt ved amtskommunens foranstaltning – skal tilve-

jebringes yderligere oplysninger. Ansøgeren har mulighed for under et personligt møde i nævnet at redegøre nærmere for sine synspunkter. Alle klager behandles som udgangspunkt mundtligt på et møde. Når nævnet har truffet afgørelse i en klagesag, meddeles afgørelsen direkte til klageren. Der sendes en genpart af afgørelsen til ansøgerens amtskommune.

Ansøgers klager til nævnet vedrører hovedsageligt:

- Klager over afslag på godkendelse som adoptant
- Klager over samrådernes beslutninger om, at der som led i sagsbehandlingen skal iværksættes yderligere undersøgelser af ansøgere (f.eks. en psykologisk eller psykiatrisk undersøgelse)
- Klager over samrådernes eller de formidlende organisationer beslutninger i forbindelse med matchingforslag (dvs.

ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN:

§16: Når en klage er indgivet til nævnet, påhviler det sekretariatet at forberede sagen til nævnsbehandling. Sekretariatet skal herunder påse, at sagen er tilstrækkeligt oplyst.

§17: Sekretariatet berammer det antal sager til det enkelte nævnsmøde, som det under hensyntagen til sagernes beskaffenhed og forsvarlige behandling er tidsmæssigt muligt at medtage

når der bringes et konkret barn i forslag til ansøgeren)

- Klager over samrådernes afgørelser om at trække en godkendelse som adoptant tilbage
- Klager over de formidlende organisations virksomhed i udlandet

Ud over klager fra ansøgere anser nævnet også de formidlende organisationer som klageberettigede vedrørende samrådets afgørelser om godkendelse af matchingforslag. Organisationerne vil derfor kunne indbringe samrådets vurdering af et matchingforslag for Adoptionsnævnet, uanset at an-

søgeren ikke selv har ønsket at klage over afgørelsen.

2.2. KLAGER I 2000

I 2000 behandlede nævnet 37 klager over samrådernes afgørelser. I alle sagerne var ansøgningen indgivet før det nye faseopdelte godkendelsessystem vedrørende udenlandske børn trådte i kraft den 1. april 2000 og blev derfor behandlet efter de tidligere gældende regler. I perioden 1997-2000 har nævnet i alt behandlet 204 klager over samrådsafgørelser truffet i løbet af de fire år, jf. tabellen nedenfor.

Antal klagesager som Adoptionsnævnet har behandlet over samrådsafgørelser truffet i 1997-2000

	1997	1998	1999	2000
Københavns Kommune	6	4	11	2
Frederiksberg Kommune	3	4	1	0
Københavns Amt	12	13	6	11
Bornholms Amt	0	0	0	1
Frederiksborg Amt	3	2	5	2
Fyns Amt	4	1	8	6
Nordjyllands Amt	5	4	5	1
Ribe Amt	1	2	1	1
Ringkjøbing Amt	0	1	3	2
Roskilde Amt	6	2	6	3
Storstrøms Amt	0	0	1	0
Sønderjyllands Amt	2	1	1	1
Vejle Amt	0	2	0	1
Vestsjællands Amt	0	2	2	0
Viborg Amt	4	4	1	1
Århus Amt	12	10	6	5
Hele Landet	58	52	57	37

Adoptionsnævnet har i 2000 behandlet fire sager vedrørende enlige ansøgere (11%), mens de øvrige klagesager vedrørte par.

De klagesager, som Adoptionsnævnet har behandlet, omfatter sager, hvor samrådene har truffet afgørelse uden iværksættelse af forundersøgelse (dvs. sager, hvor samrådene har meddelt afslag, fordi ansøgerne ikke opfylder de generelle krav såsom alderskrav og krav til samlivets varighed). Endvidere behandler nævnet afgørelser hvor forundersøgelse er afsluttet. I 26 ud af 37 påklagede sager – svarende til 70% – havde samrådene truffet afgørelse, efter at forundersøgelsen var færdig. I 11 af de påklagede afgørelser (39%) var afgørelsen blevet truffet uden, at der var gennemført en forundersøgelse.

Seks af de 11 klagesager, hvor der ikke var gennemført forundersøgelse, angik afslag på grund af alder, mens fem klager vedrørte samlivets varighed.

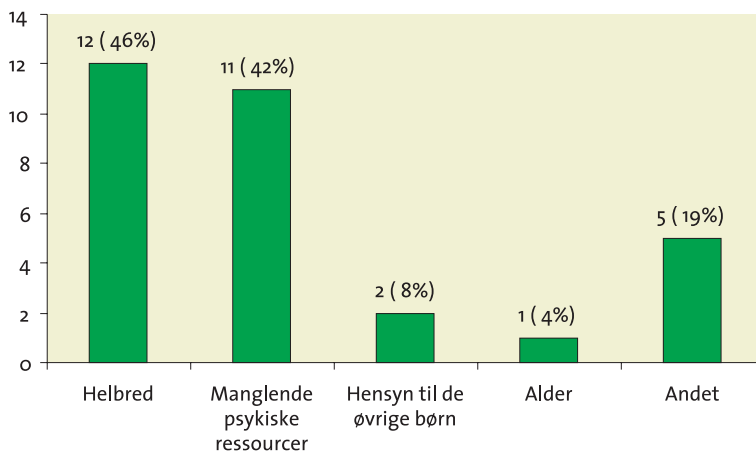
Figuren nedenfor viser begrundelsen for afslaget i de 26 påklagede sager, hvor samrådene havde givet afslag efter forundersøgelse. De fleste afslag var begrundet i enten helbreds-mæssige årsager eller manglende ressourcer. Således blev der i 12 af disse sager (46% af de 26 sager) givet afslag af helbreds-mæssige årsager, mens der i 11 sager blev givet afslag på grund af manglende ressourcer. Det bemærkes, at der kan forekomme flere begrundelser i en enkelt sag, hvorfor det samlede antal begrundelser overstiger 26.

2.3. NÆVNETS AFGØRELSE I 2000

I 2000 behandlede Adoptionsnævnet 37 klager over de amtskommunale adoptionssamråds afgørelser. Dette kan sammenholdes med, at samrådene i 2000 i 61 sager gav afslag på godkendelse som adoptant. Det bemærkes dog, at klagerne ikke nødvendigvis behandles i samme kalenderår, som der er givet afslag på godkendelse, hvorfor tallene ikke umiddelbart kan sammenlignes.

Nævnets afgørelser fremgår af nedenstående tabel. I 14 af sagerne – svarende til 38% – stadfæstede nævnet samrådets afgørelse om afslag på godkendelse som adoptant efter forundersøgelse. Ligeledes stadfæstede nævnet i 6 af de 37 påklagede sager – svarende til 16% – samrådets afgørelse om afslag uden iværksættelse af forundersøgelse.

De påklagede afgørelser truffet efter forundersøgelse på grund af:

se under hensyn til, at ansøgerne ikke opfyldte de generelle krav. Adoptionsnævnet stadfæstede med andre ord i 20 sager (54%) samrådets afgørelse. Omgørelsesprocenten er således steget i forhold til de foregående år. I 1997, 1998 og 1999 stadfæstede nævnet samrådenes afgørelser i henholdsvis 69%, 79% og 63% af sagerne.

Mens Adoptionsnævnet stadfæstede samrådenes afgørelser i 20 sager (54%), ændrede nævnet samrådets afgørelse i 8 sager (22%) til en godkendelse eller en delvis godkendelse.

Ud over stadfæstelser og ændringer tilbagesendte nævnet i 6 tilfælde sagerne til amtet,

herunder i 4 sager med anmodning om, at amtet indledte forundersøgelse på baggrund af en dispensation fra de generelle godkendelseskrav, dvs. på trods af, at ansøgerne ikke opfyldte de generelle krav for at blive godkendt.

Antallet af ændringer og tilbagesendelser under ét kan tages som et udtryk for antallet af sager, hvor nævnet kom frem til en anden afgørelse end samrådene. Dette var tilfældet i 14 sager – svarende til 38% af samtlige klagesager i nævnet. Dette er en mindre stigning i forhold til de foregående år, hvor nævnet enten ændrede eller tilbagesendte sagen i henholdsvis 29% i 1997, 19% i 1998 og 32% af sagerne i 1999.

Adoptionsnævnets afgørelser

	1997	1998	1999	2000
Stadfæstelse af afslag på godkendelse som adoptant	32	33	23	14
Stadfæstelse af afslag på at indlede forundersøgelse	8	8	13	6
Ændring af afslag til godkendelse	6	2	4	3
Ændring af afslag til delvis godkendelse	1	0	0	5
Tilbagesendt til amtet til fortsat sagsbehandling	9	4	9	2
Tilbagesendt til amtet med anmodning om, at amtet indleder forundersøgelse, selvom ansøgerne ikke opfylder betingelserne (dvs. efter dispensation)	1	4	5	4
Andet	1	1	3	3
I alt	58	52	57	37

2.4. PRINCIPIELLE AFGØRELSER I 2000

2.4.1. ALDER

a) Dispensation fra aldersreglen, 0-36 måneder

Samrådet afslog i januar 2000 at dispensere fra alderskravet i bekendtgørelsens §6, stk. 1, nr. 1, i medfør af §6, stk. 2, 2. pkt. Der var søgt om godkendelse til adoption af et barn i alderen 0-36 måneder.

Manden var på ansøgningstidspunktet 38 år og hustruen 46 år. Parret havde levet sammen siden 1985 og havde en biologisk søn på 6 år.

Nævnet stadfæstede samrådets afgørelse.

b) Dispensation fra aldersreglen, 0-36 måneder

Samrådet afslog i december 1999 at dispensere fra alderskravet i bekendtgørelsens §6, stk. 1, nr. 1 i medfør af §6, stk. 2, 2. pkt.

Manden var på ansøgningstidspunktet 45 år og hustruen 35 år. Samlivet havde varet i 5½ år. Der søgtes om godkendelse som adoptanter til et barn i alderen 0-36 måneder.

Nævnet dispensererede fra alderskravet.

c) Dispensation fra aldersreglen, 0-36 måneder

Samrådet afslog i januar 2000 at dispensere fra alderskravet i medfør af bekendtgørelsens §6, stk. 2, 2. pkt., idet samrådet fandt,

at den yngste ægtefælle ikke opfyldte kravet om at være noget yngre.

Manden var på ansøgningstidspunktet 40 år, mens hustruen var 46 år. Ægteskabet var indgået i 1990, og parret havde en biologisk datter født juli 1995. Der søgtes om godkendelse som adoptanter til et barn i alderen 0-36 måneder.

Nævnet stadfæstede afgørelsen.

d) Dispensation fra aldersreglen, barn over 36 måneder

Samrådet afslog at dispensere fra aldersreglerne, jf. adoptionsbekendtgørelsens §6.

Ansøgeren var på ansøgningstidspunktet 49 år, mens ansøgerinden var 35 år. Der søgtes om godkendelse som adoptanter til et barn eller et søskendepar i alderen 3-6 år.

Nævnet dispensererede fra alderskravet med henblik på forundersøgelse til et barn eller et søskendepar i alderen 4-6 år, jf. adoptionsbekendtgørelsens §6, stk. 2, nr. 1.

Nævnet lagde ved afgørelsen navnlig vægt på, at aldersforskellen mellem et barn på 4 år og ansøgerinden ville være ca. 31 år, mens aldersforskellen mellem barnet og ansøgeren ville være ca. 45 år. Da aldersforskellen mellem ansøgerinden og et barn på 4 år ville være væsentlig mindre end 40 år var betingelsen for dispensation i godkendelsesbekendtgørelsens §6 opfyldt, når samtidig hensås til ansøgerens alder.

Adoptionsnævnet havde ikke derved taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt ansøgerne i øvrigt opfyldte de generelle betingelser i godkendelsesbekendtgørelsens §6-8, eller om de i øvrigt var i besiddelse af de ressourcer, der kræves for at adoptere et større barn, et barn med et psykisk eller fysisk handicap, eller risiko herfor, eller to eller flere søskende.

2.4.2. HELBRED

a) Morbus Crohn

Samrådet afslog at godkende ansøgerne som adoptanter på grund af ansøgerindens helbredsforhold.

Afslaget var begrundet i, at ansøgerinden, der var 32 år, i 1984 havde fået konstateret morbus Crohn alene lokaliseret til tyktarmen. I 1987 fik hun fjernet tyktarmen med anlæggelse af ileostomi (dvs. tyndtarmen føres ud gennem huden) og i 1990 fik hun fjernet endetarmen. Hun har ikke siden haft tilbagefald af sygdommen og har været uden medicinsk behandling. Hun har været fuldt arbejdsdygtig og lever et helt normalt liv.

På dette grundlag sammenholdt med de nyere videnskabelige data vedrørende morbus Crohn alene lokaliseret til tyktarmen besluttede nævnet at sende sagen tilbage til samrådet til fortsat forundersøgelse og ny afgørelse i 1. instans, idet nævnet i den konkrete sag fandt, at ansøgerindens forventede sygelighed nærmer sig normalbefolkningens i en sådan grad, at den ikke

burde være til hinder for godkendelse som adoptant.

b) Behandling med Cisplatin

Samrådet afslog at godkende ansøgerne som adoptanter på grund af ansøgerindens helbredsforhold.

Afslaget var begrundet i de retningslinier, som Civilretsdirektoratet har udstukket om betydningen af, at en adoptionsansøger har gennemgået behandling med blandt andet medikamentet Cisplatin.

Ansøgerinden fik i 1990 foretaget laparotomi (der ses ind i bughulen). Ved det operative indgreb fandtes en svulst i bughulen, som ved en mikroskopisk undersøgelse blev klassificeret som et mesotheliom (kræftsygdom). Ansøgerinden blev efterfølgende behandlet med Ifosamid og Cisplatin (som begge er cellegifte). Sidstnævnte blev senere erstattet af Carboplatin med second-look operation i august 1991, hvorefter der gives yderligere kemoterapi i 3 måneder.

Ansøgerinden har siden primo 1992 været uden behandling, og hun har været symptomfri uden tegn på recidiv.

Adoptionsnævnet ændrede samrådets afgørelse.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøgerindens sygdomsrisiko stort set svarer til normalbefolkningen, og at den derfor

ikke bør være til hinder for godkendelse som adoptant.

c) Hodgkins sygdom

Et flertal af samrådets medlemmer afslog at godkende ansøgerne som adoptanter på grund af ansøgerindens helbredsforhold.

Afslaget var begrundet i, at ansøgerne ikke opfyldte betingelserne i godkendelsesbekendtgørelsens §7, stk. 1, nr. 1, idet ansøgerinden har været i behandling for Hodgkins sygdom, stadium 3 A.

Det lægelige medlem af samrådet fandt, at ansøgerne opfyldte betingelserne for at fortsætte undersøgelses- og godkendelsesforløbet, idet ansøgerinden nu har været totalt symptomfri i knapt 10 år efter behandlingens afslutning og der ikke har vist sig behandlingsbetingede sequelæ.

Adoptionsnævnet ændrede afgørelsen.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøgerindens sygdomsrisiko stort set svarer til normalbefolkningens, og at den derfor ikke bør være til hinder for godkendelse som adoptant.

2.4.3. SAMLIV

a) Samlivskravet

Samrådet afslog i december 1999 at dispensere fra samlivskravet i bekendtgørelsens §6, stk. 1, nr. 2.

Manden var på ansøgningstidspunktet 36 år og hustruen 41 år. Ansøgerne havde haft fælles folkeregisteradresse fra den 16. januar 1999.

Det fremgik af sagen, at ansøgerne havde dannet par siden maj 1995, og at de fra maj 1996 havde forsøgt at få biologisk barn. Endvidere fremgik det af sagen, at de i tiden august 1998 til januar 1999 havde fået foretaget 4 resultatløse inseminationer.

Ansøgerne havde overfor amtskommunen bl.a. gjort gældende, at de siden sommeren 1995 havde dannet par og boet skiftevis hos hinanden, i ansøgerens lejlighed i Københavnsområdet i løbet af ugen og i ansøgerindens lejlighed i Nordsjælland i weekenden.

Ansøgerne havde indhentet en række erklæringer fra læger, husvært, naboer, familie og venner.

Den 16. december 1999 traf samrådet følgende afgørelse:

»Samrådet finder ikke at samlivskravet kan anses for opfyldt, jfr. adoptionsbekendtgørelsens §6, stk. 1, nr. 2.

Samrådet finder ikke at de fremlagte bilag dokumenterer fast samliv i 3 år, men udelukkende et fast parforhold.«

Ansøgerne havde i klageskrivelsen bl.a. gjort gældende, at de havde haft fast samliv fra januar 1996, at de havde haft to

fælles boliger, *at* de i de sidste 4 år havde haft fælles økonomi, og *at* de havde mødt hinanden i sen alder.

Nævnet ændrede den påklagede afgørelse, idet det fandtes tilstrækkeligt godtgjort, at ansøgerne opfyldte samlivskravet, jf. adoptionsbekendtgørelsen §6, stk. 1, nr. 2, uanset dette ikke var dokumenteret gennem en fælles folkeregisteradresse.

Adoptionsnævnet lagde navnlig vægt på en speciallægeerklæring, hvoraf det fremgik, at der fra 1997 var iværksat alle relevante undersøgelser med henblik på graviditet og herunder gennemført flere tilfælde af insemination, samt detaljerede erklæringer fra familie, naboer og venner om ansøgenes samlivsforhold siden 1995.

b) Samlivskravet

Samrådet afslog i februar 1999 at dispensere fra samlivskravet i et tilfælde, hvor ansøgerne på ansøgningstidspunktet havde boet sammen i knap et år.

Ansøgeren var på tidspunktet for ansøgningens indgivelse 33 år. Ansøgerinden var 41 år og 11 måneder.

Ansøgerne havde kendt hinanden siden 1993 og gennem årene havde bekendtskab udviklet sig til et venskab. Fra årsskiftet 1996/97 dannede ansøgerne fast par, og de indgik ægteskab i februar 1998, fra hvilket tidspunkt de fik fælles bopæl.

En undersøgelse i efteråret 1998 viste, at ansøgerne ikke selv kunne få børn, hvorefter de i januar 1999 indgav ansøgning om dispensation fra samlivskravet. I december 1999 ankede ansøgerne samrådets afgørelse.

Nævnet besluttede at dispensere fra samlivskravet under hensyntagen til, at der nu var gået ca. 2 år efter ægteskabets indgåelse, men fandt ikke grundlag for at kritisere, at samrådet i februar 1999 afslog dispensation.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, *at* ansøgerne havde mødt hinanden i en sen alder, *at* samlivskravet ville kunne kollidere med alderskravet, og *at* ansøgerne hurtigt havde konstateret, at de ikke kunne få børn.

Nævnet lagde endvidere vægt på oplysningerne om varigheden og karakteren af ansøgenes forhold forud for ægteskabet.

c) Samlivskravet

Samrådet afslog i august 1999 at dispensere fra samlivskravet.

Manden var på ansøgningstidspunktet 42 år og hustruen 40 år. Samlivet havde varet siden den 1. oktober 1997, og ansøgerne havde indgået ægteskab den 25. februar 1998.

Det fremgik af sagen, at ansøgerne på tidspunktet for ansøgningens indgivelse havde kendt hinanden i ca. 7 år, og at de havde dannet par siden 15. august 1997. Det frem-

gik endvidere, at begge ansøgere havde fået konstateret nedsat fertilitet.

Nævnet besluttede at dispensere fra samlivskravet under hensyntagen til, at samlivet havde varet i ca. 2 år og 4 måneder, at ansøgerne havde indgået ægteskab for ca. 2 år siden, at ansøgerne havde mødt hinanden i sen alder, at samlivskravet ville kunne kollidere med alderskravet, og at ansøgerne hurtigt havde konstateret, at de ikke kan få børn sammen. Endvidere tillagde nævnet det betydning, at ansøgerne havde kendt hinanden i ca. 7 år.

2.4.4. FLERGANGSADOPTANTER

a) Flergangsadoptanter, ansøgningstidspunktet

Samrådet meddelte afslag på iværksættelse af forundersøgelse med henblik på godkendelse som adoptanter til barn nr. 2, idet der ikke var forløbet 9 måneder efter hjemtagelsen af barn nr. 1.

Ansøgerne havde den 14. juli 1999 hjemtaget en 2½ år gammel dreng fra Sydamerika, og indgav 9 dage efter ny forundersøgelsesbegæring.

Ansøgningen var dels begrundet i, at der var lang ventetid med hensyn til anvisning af barn fra Sydamerika, og dels at ansøgerne ikke ønskede en for stor aldersspredning mellem adoptivbørnene.

Adoptionsnævnet stadfæstede afgørelsen, men tilkendegav samtidig at forundersøgel-

se kunne iværksættes i naturlig forlængelse af ophøret af ansøgerindens orlov i januar 2000, hvor familien måtte antages at være i en hverdagssituation.

Adoptionsnævnet fandt, at afgørelse af, om forundersøgelse vil kunne iværksættes, må bero på en konkret vurdering.

Baggrunden for, at Adoptionsnævnet stadfæstede samrådets afgørelse i den konkrete sag, var, at forundersøgelsesbegæringen var modtaget i amtskommunen 9 dage efter hjemtagelsen af det første barn, at barnet på tidspunktet for hjemtagelsen var 2½ år, at ansøgerinden havde barselsorlov, og at barnet netop var startet i daginstitution på tidspunktet for samrådets afgørelse

b) Flergangsadoptanter, specialundersøgelse

Samrådet besluttede at udsætte afgørelsen om et ansøgerpars godkendelse som adoptanter til et udenlandsk barn nr. 3 med henblik på foretagelse af en psykologisk undersøgelse af hele familien til afklaring af, om den samlede familie har de fornødne psykiske ressourcer og en sådan stabilitet, at adoption af endnu et barn kan antages at være til gavn for barnet.

Der forelå oplysninger om, at det ældste barn modtog specialundervisning og havde opmærksomhedsproblemer.

Adoptionsnævnet godkendte ansøgerne.

Nævnet lagde ved afgørelsen vægt på, at ansøgerne gennem de første adoptioner havde fået kendskab til de krav, som modtagelsen af endnu et adoptivbarn ville stille, ligesom familien fremstod som ressource-rig, og de tidligere adopterede børn samlet set fremstod som velfungerende.

Nævnet fandt ikke, at der i den konkrete sag forelå særlige omstændigheder, som kunne begrunde en specialundersøgelse med henblik på godkendelse til adoption af barn nr. 3.

c) Flergangsadoptanter

Samrådet afslog at godkende ansøgerne til et udenlandsk barn nr. 2 i alderen 24-48 måneder.

Samrådet fandt det ikke tilstrækkeligt godt-gjort, at ansøgerne havde tilstrækkelige psykiske ressourcer til at varetage endnu et stort adoptivbarns følelsesmæssige behov samtidig med, at de skulle magte opgaven med eventuelle reaktioner fra det første adoptivbarn.

Ansørgernes første barn var ved hjemtagelsen 4 år gammel. Ansøgerne, der var henholdsvis 47 år og 44 år indgav 4 måneder efter hjemtagelsen ny ansøgning om godkendelse til et udenlandsk barn nr. 2.

Det fremgik af sagen, at barnet efter hjemkomsten havde udviklet sig meget positivt, men reagerede voldsomt på forandringer i dagligdagen, ligesom det havde problemer med at skulle dele med andre.

På baggrund af samrådets usikkerhed om, hvorvidt barnet ville kunne klare den belastning, det ville være at få en mindre søskende, besluttede samrådet ved en psykologisk undersøgelse at få belyst, om barnet ville kunne tåle og profitere af at få en mindre søskende.

Den foretagne psykologiske undersøgelse konkluderede bl.a. på baggrund af samtaler, personligsmæssige prøver (fra WISC-III, Rorschach m.v.), at barnet var præget af en omfattende forstyrrelse af personlighedsudviklingen, og at det ikke ville være i dets tarv at få en mindre søskende, ligesom der ville være en betydelig risiko for, at den gode udvikling ville gå i stå, eller at barnet ville falde tilbage i udvikling.

Da ansøgerne var utilfredse med konklusionen på den psykologiske rapport foranledigede de selv en børnepsykologisk undersøgelse iværksat.

Det konkluderedes heri, at barnet var normalt begavet, men muligvis havde lettere DAMP-problemer. Psykologen fandt ingen grund til at fraråde ansøgerne endnu et barn, hvis de havde overskud til det.

Adoptionsnævnet besluttede at sende sagen tilbage til fortsat behandling med henblik på færdiggørelse af forundersøgelsen set i lyset af de ændrede forhold i forbindelse med, at ansøgerne var flyttet til en anden amtskommune.

Nævnet fandt, at første barns forhold ikke i sig selv kunne begrunde et afslag, og fandt det betænkeligt, at samrådet havde lagt vægt på de personlighedsmæssige prøver i den psykologiske undersøgelse, da der var tale om en dreng på under 6 år med mangelfuld sproglig udvikling, som havde opholdt sig i relativ kort tid i landet.

2.4.5. BORTFALD AF GODKENDELSEN

a) Bortfald af en abstrakt godkendelse

Samrådet godkendte den 17. december 1999 et matchingforslag af en 1-årig pige, født i Østeuropa.

Adoptionssagen blev afsluttet ved en retskendelse i giverlandet den 18. maj 2000, hvorefter ansøgerne efter 3-4 uger kunne hente barnet.

Den 29. maj 2000 meddelte ansøgerne amtskommunen og den formidlende organisation, at ansøgerinden var gravid i 12. uge.

På den baggrund tilbagekaldte samrådet den 2. juni 2000 såvel ansøgernes abstrakte godkendelse, som godkendelsen af matchingforslaget. Samrådet fandt, at betingelserne for adoption ikke længere var opfyldt.

Ansøgerne gjorde bl.a. gældende, *at* de i de forløbne 6 måneder havde knyttet sig til barnet, som de anså for deres, *at* der ville blive naturlig søskendeafstand til det ventede biologiske barn, *at* der ville være en tilpasningstid på 6 måneder for adoptivbarnet inden det biologiske barns fødsel, og *at* an-

søgerne havde de fornødne ressourcer til at hjemtage barnet.

Adoptionsnævnet ændrede den påklagede afgørelse.

Nævnet lagde ved sin afgørelse navnlig vægt på, at barnet var frigivet til adoption og efter giverlandets lovgivning adopteret af ansøgerne den 18. maj 2000.

Herudover lagde nævnet vægt på, at ansøgerne skønnedes at have ressourcer til at være forældre både til et adoptivbarn og til et biologisk barn.

Den formidlende organisation oplyste i forbindelse med sagens behandling, at adoptionssagen i giverlandet ansås for afsluttet og barnet fuldt adopteret af ansøgerne, og pegede i øvrigt på, at det ville stride mod barnets tarv, hvis det ikke blev hjemtaget af ansøgerne, idet dets ophold på småbørns-hjemmet på grund af sagsbehandlingstiden hos giverlandets myndigheder ville blive forlænget med mindst et år.

b) Bortfald af en abstrakt godkendelse

Samrådet tilbagekaldte ansøgernes abstrakte godkendelse som adoptanter til et udenlandsk barn nr. 2 i alderen 0-36 måneder efter, at de uden rimelig grund havde afvist at modtage en normal mørklødet dreng på 6 måneder.

Ansøgerne begrundede deres afvisning med, at de af den formidlende organisation var

blevet stillet en lille lys pige i udsigt og med, at et mørkt barn ville kunne føle sig udenfor, da deres første barn var meget lyst.

Den formidlende organisation trak matchingsforslaget tilbage med den begrundelse, at det var bedst for alle parter at sige nej til barnet. Der blev derved henvist til, at ansøgeres første barn var fra Østeuropa, og til at de boede i et kvarter, som ikke var venligt stemt over for mørklødede personer.

Det fremgik af sagen, at organisationen efter en rejse til Sydøstasien havde kontaktet ansøgerne vedrørende et bestemt barn, som de ville kunne adoptere et halvt år senere. Ansøgerne anførte, at de have knyttet sig følelsesmæssigt til dette barn, og var den opfattelse, at der måtte være tale om en forveksling eller misforståelse, da de kort efter fik et andet barn bragt i forslag.

Forud for samrådets afgørelse blev ansøgerinden telefonisk orienteret om adoptionslovens regler, hvorefter man ikke kan afvise et barn på grund af køn, alder og race, samt om at samrådet kunne trække godkendelsen tilbage.

Efter samrådets afgørelse meddelte ansøgerne, at de gerne ville adoptere drengen og henviste bl.a. til, at det var organisationen, der havde foreslået den anførte begrundelse for at afvise barnet.

Nævnet ændrede samrådets afgørelse, og lagde ved sin afgørelse vægt på, at ansøgerne ikke havde fået tilstrækkelig vejledning fra amtet vedrørende konsekvenserne af at sige nej til det foreslåede barn. Vejledning var alene sket telefonisk, og ansøgerne var før afgørelsen hverken skriftligt eller under personligt møde i amtskommunen, blevet gjort bekendt med konsekvenserne af at afvise et barn inden for deres godkendelse.

Nævnet udtalte over for amtskommunen, at man under hensyn til karakteren af afgørelsen som udgangspunkt havde fundet det rettest, om amtskommunen havde givet ansøgerne lejlighed til under et personligt fremmøde at redegøre for deres opfattelse af sagens omstændigheder, samt at man samtidig havde gjort dem bekendt med konsekvenserne af at afvise et barn, der lå inden for deres godkendelse.

2.5. SAGSBEHANDLINGSTIDER I ADOPTIONSNÆVNET

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid i de 37 klagesager som nævnet behandlede i 2000 var 49 dage. Dette er opgjort som bruttosagsbehandlingstiden, dvs. den samlede sagsbehandlingstid fra klagen indkommer til nævnet og indtil afgørelsen er truffet og sendes til ansøgerne.

3 DANSKE BORTADOPTIONER

Opgaven med at anvise danske børn til godkendte adoptanter med henblik på anonym adoption varetages af Adoptionsnævnet.

GODKENDELSES- BEKENDTGØRELSEN §35:

Når et barn ønskes bortadopteret, udvælger Adoptionsnævnet blandt de ansøgere, der i henhold til §11 er godkendt som adoptanter af et dansk barn, den ansøger, der skønnes bedst egnet til at adoptere det konkrete barn.

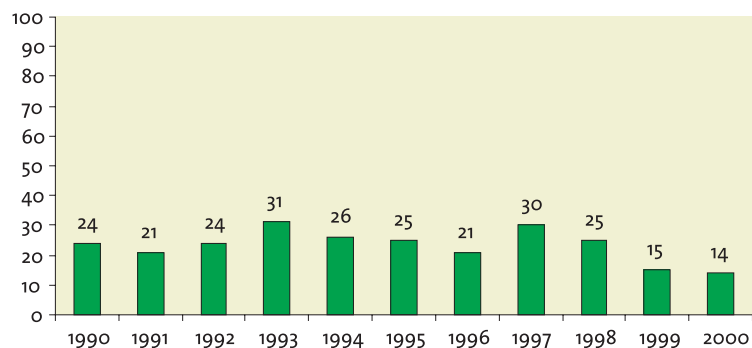
Ansøgere, der ønsker at adoptere et dansk barn, skal ikke på adoptionsforberedende kursus og er ikke omfattet af det faseopdelte godkendelsessystem, der specielt er tilrettelagt til de udenlandske adoptanter. Forundersøgelsen i forbindelse med ansøgning til dansk barn omfatter fællessamtale, ensamtale og hjemmebesøg.

3.1. GODKENDTE ANSØGERE OG BØRN TIL BORTADOPTION

Normalt er der kun ganske få danske børn til bortadoption. I 2000 blev der således bortadopteret i alt 14 danske børn. Antallet

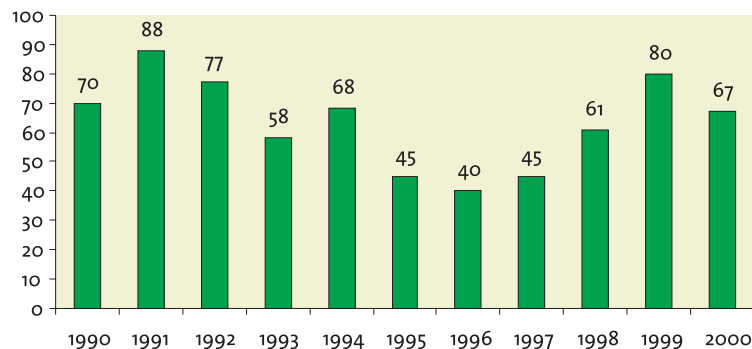
af børn gennem de seneste 10 år fremgår af figur 5 nedenfor. I alt blev der gennem de 10 år anvist 256 børn til anonym dansk bortadoption.

Danske børn anvist til bortadoption

I samme periode blev der godkendt 669 ansøgere til anonym adoption af danske børn, jf. figur 6. I 2000 alene blev der godkendt 67 ansøgere.

Antal ansøgere godkendt til dansk barn

3.2. PROCEDUREN VED ANVISNING AF BØRN

Når en ansøger er godkendt til adoption af et dansk barn, indsender amtskommunen godkendelsessagen til Adoptionsnævnet. Herefter vil en voteringsgruppe, der består af tre nævnsmedlemmer, gennemgå sagen. Der har i 2000 kun været nedsat én voteringsgruppe, der består af Vibeke Rønne, Thure Krarup og Birgit Skov Jensen.

FORRETNINGSORDENEN §31:

Når et adoptionsråd indsender en sag, hvori en adoptionsansøger er godkendt til anonym adoption af et dansk barn, foretager tre medlemmer af nævnet en gennemgang af sagen og gør sig herunder bekendt med de oplysninger i sagen, der vil kunne få betydning i forbindelse med en eventuel udvælgelse af ansøgeren i henhold til § 32.

Stk. 2. Med henblik på at foretage den i stk. 1 nævnte gennemgang udpeges en eller flere voteringsgrupper i nævnet. Det medlem af nævnet, der er socialrådgiver, er fast medlem i alle voteringsgrupper.

Hvis det ikke er muligt at anvise et barn til ansøgerne inden et år efter godkendelsen, henlægger Adoptionsnævnet normalt ansøgeres sag.

Når der er et dansk barn til bortadoption, foretager det pædiatriske medlem af Adoptionsnævnet – Birgitte Marner – en pædiatrisk vurdering af barnet. På baggrund af de foreliggende oplysninger om barnet, herunder den pædiatriske vurdering, og oplysningerne om de biologiske forældre, vælger voteringsgruppen den af de godkendte ansøgere, der efter en konkret vurdering skønnes bedst egnet til at adoptere det konkrete barn.

I forbindelse med vurderingen af hvilken ansøger, der skønnes bedst egnet til at adoptere et konkret barn, vil bl.a. følgende forhold have betydning:

- 1 At barnet placeres i en passende geografisk afstand fra de biologiske forældre og deres netværk, således at sandsynligheden for, at anonymiteten brydes minimeres.
- 2 At de biologiske forældres ønsker vedrørende barnets kommende forældre og miljø så vidt muligt respekteres.
- 3 At der i adoptivforældrenes baggrund er forhold, værdier og interesser, som stemmer overens med de biologiske forældres således, at miljøet ikke er fuldstændig fremmed. Dette kan f.eks. have betydning, hvis børnene senere i livet vil søge tilbage til deres biologiske ophav.
- 4 At ansøgerne har indsigt og rummelighed i forhold til eventuelle dispositioner i barnets biologiske familie for sygdomme eller handicap.

Hvis et barn har særlige behov – f.eks. på grund af fysiske eller psykiske forhold ved barnet – vil dette naturligvis også have betydning for, hvilken familie, der skønnes bedst egnet.

Når voteringsgruppen har udvalgt en ansøger, giver Adoptionsnævnet besked til den amtskommune, hvor ansøgeren bor. Amtskommunen orienterer herefter ansøgeren om, at nævnet har besluttet at anvise et barn til den pågældende.

Når der bortses fra to meget atypiske sager, var den gennemsnitlige bruttosagsbehandlingstid i 2000 ca. 18 dage fra nævnet modtog sagen og til barnet blev anvist til en familie. Det skal i den forbindelse bemærkes, at det ofte forekommer, at der skal indhentes yderligere erklæringer i sagerne f.eks. om, at barnemoderen har fået fritagelse for at oplyse barnefaderens navn eller en samtykkeerklæring (§13-erklæring) fra barnefaderen. Dette kan være med til at forlænge den samlede sagsbehandlingstid i nævnet.

4 NÆVNETS TILSYNSVIRKSOMHED I 2000

Med den seneste ændring af adoptionsloven fik nævnet tillagt en række tilsynsfunktioner, som det ikke tidligere har varetaget. Indtil 1984 havde nævnet dog tilsynet med amterne. Nævnet har med den nye lov fået til opgave at føre tilsyn med de adoptionsformidlende organisationers behandling af matchingforslag (sager hvor et konkret barn bringes i forslag over for ansøgerne) og med organisationernes virksomhed i udlandet, herunder deres relation til udenlandske samarbejdspartnere. Nævnet har endvidere fået til opgave at føre tilsyn med de amtskommunale adoptionssamråd. Disse tilsynsopgaver er tidligere i et vist omfang blevet varetaget af Civilretsdirektoratet.

Hensigten med at give nævnet disse tilsynsfunktioner er navnlig at styrke tilsynet med de formidlende organisationer og at søge at fremme kvaliteten ensartethed i samrådenes praksis.

GODKENDELSES- BEKENDTGØRELSEN:

§ 38: Adoptionsnævnet fører tilsyn med adoptionssamrådene og behandler klager over afgørelser, der træffes af adoptionssamrådene.

§39: Civilretsdirektoratet fører tilsyn med de formidlende organisationer, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Adoptionsnævnet fører tilsyn med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet og med de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

Stk. 3. Civilretsdirektoratet og Adoptionsnævnet behandler klager over de formidlende organisationer inden for direktoratets og nævnets tilsynsområder.

Stk. 4. Amtskommunerne indberetter til Adoptionsnævnet, hvis amtskommunen bliver opmærksom på særlige forhold vedrørende de formidlende organisationers virksomhed i udlandet eller de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

4.1. DE FORMIDLLENDE ORGANISATIONERS BEHANDLING AF MATCHINGSAGER

Når matchingen er foretaget i giverlandet, vurderer de formidlende organisationer som noget nyt, om matchingforslaget ligger inden for ansøgernes godkendelse (jf. ordforklaringen bagerst i beretningen for beskrivelse af »almen« versus »udvidet« godkendelse). Organisationerne har ansat en række børnelæger, således at organisationerne har de nødvendige faglige forudsætninger for at foretage en vurdering af matchingforslagene. Samtidig med, at matchingforslaget sendes til ansøgerne, orienteres amtskommunen (samrådet) om forslaget. Samrådet træffer – i modsætning til tidligere – ikke afgørelse i sager, hvis barnet efter organisationens vurdering ligger inden for ansøgernes godkendelse.

I de tilfælde hvor den formidlende organisation er i tvivl om, hvorvidt barnet ligger inden for ansøgernes godkendelse, skal sagen sendes til amtskommunen med henblik på, at samrådet tager stilling til, om forslaget ligger inden for ansøgernes godkendelsesramme. I de tilfælde, hvor organisationen vurderer, at barnet ligger uden for ansøgernes godkendelse, skal sagen – hvis ansøgerne ønsker at adoptere barnet – ligeledes sendes til samrådet med henblik på, at samrådet tager stilling til, om ansøgernes godkendelse kan udvides.

Organisationerne fik kompetencen i matchingsager pr. 1. april 2000, og det er ved lovændringen forudsat, at organisationerne udviser betydelig tilbageholdenhed ved vurderingen af udenlandske matchingforslag, således at forslagene sendes til samrådene til afgørelse, medmindre forslagene ligger **åbenbart** inden for ansøgernes godkendelse.

Det forhold, at private organisationer har fået tillagt en opgave, som før var en samråds opgave, medfører i sig selv, at nævnet i en overgangsperiode bør føre et intensivt tilsyn på området. Det fremgår således også af bemærkningerne til lovforslaget (L40), at der bør ske en styrkelse af tilsynet med de formidlende organisationers virksomhed.

Nævnet har ved tilrettelæggelsen af sit tilsyn lagt vægt på, at der ikke alene foretages en bagudrettet kontrol med allerede afgjorte sager, men at tilsynet i vidt omfang også baseres på dialog med organisationerne, således at der er mulighed for at drøfte eventuelle tvivlsspørgsmål og følge den generelle udvikling på adoptionsområdet.

Adoptionsnævnets sekretariat har i den sammenhæng bl.a. fået til opgave at holde møder med de formidlende organisationer med henblik på drøftelse af generelle problemer. Der er i 2000 afholdt to møder med organisationerne henholdsvis den 5. september og 5. december 2000, hvor navnlig

organisationernes erfaringer med matching-proceduren, herunder anvendelsen af organisationernes børnelæger, blev drøftet. Organisationernes børnelæger har endvidere deltaget i det landsmøde for lægelige konsulenter og samrådslæger, som nævnet afholdte i oktober 2000.

Adoptionsnævnet har som led i sit tilsyn med organisationernes behandling af matchingsager indkaldt en række sager. Nævnet har således indkaldt alle matchingsager afgjort i perioden 1. april til 30. september 2000. Det drejer sig om i alt 263 matchingsager, jf. pkt. 4.4. nedenfor.

Nævnet er ikke i forbindelse med sit tilsyn blevet opmærksom på forhold, som har givet anledning til indberetning til Justitsministeriet, Civilretsdirektoratet.

4.2. DE FORMIDLLENDE ORGANISATIONERS VIRKSOMHED I UDLANDET

Justitsministeren (Civilretsdirektoratet) fastsætter i autorisationerne rammerne for de formidlende organisationers virksomhed.

Når nævnet har fået til opgave at føre tilsyn med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet skal det ses i sammenhæng med, at nævnet – også som noget nyt – er ansvarlig for at indhente, bearbejde og formidle viden på adoptionsom-

rådet, såvel på nationalt som internationalt plan. Nævnet vil på den baggrund kunne yde et væsentligt bidrag til øget viden om udviklingen i international adoption såvel mere generelt som gennem en udveksling af oplysninger og samarbejde med adoptionsmyndighederne i giverlandene (jf. kapitel 5).

Nævnet har ved varetagelsen af denne opgave lagt vægt på at besøge giverlande og i den forbindelse undersøge, hvorledes de formidlende organisationer tilrettelægger og gennemfører formidlingen. Tilsynet er blevet gennemført ved samtaler med de formidlende organisationers kontaktpersoner, samtale med myndighedspersoner og besøg på de institutioner, hvorfra der formidles børn til adoption i Danmark.

I perioden fra den 17. november 2000 til den 1. december 2000 foretog Adoptionsnævnet en informations – og tilsynsrejse til henholdsvis Vietnam og Indien. Se nærmere om denne rejse under kapitel 6.

4.3. DE AMTS KOMMUNALE ADOPTIONSSAMRÅD

Adoptionsnævnet har fået til opgave at føre tilsyn med de amtskommunale adoptions-samråd med henblik på at fremme størst mulig kvalitet og ensartethed i samrådenes afgørelser. Adoptionsnævnet modtager hvert år kun et mindre antal klager, og har

således ikke gennem sin virksomhed som klageinstans mulighed for at sikre en højere grad af ensartethed i samrådenes praksis. Dette er bl.a. baggrunden for, at nævnet ligesom i relation til de formidlende organisationer har valgt også at basere sit tilsyn med amterne på dialog.

ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN §23:

Nævnet kan indkalde sager fra de amtskommunale adoptionssamråd til gennemsyn i nævnet.

stk.2. Nævnet underretter adoptionssamrådet om resultatet af gennemgangen.

stk.3. Nævnet kan ikke som led i sin tilsynsvirksomhed omgøre adoptionssamrådenes afgørelser.

ADOPTIONSNÆVNETS FORRETNINGSORDEN §24:

Nævnet afholder møder med adoptionssamrådene. Nævnet kan endvidere afgive vejledende udtalelser og henstillinger til adoptionssamrådene.

Nævnet orienterer samrådene om afgørelser i sager af mere principiel betydning (jf. afsnit 2.4.).

Adoptionsnævnets sekretariat er i 2000 påbegyndt en møderække med adoptionssamrådene, hvor bl.a. tilsynsvirksomheden, sagsbehandlingsspørgsmål og praksis i godkendelsessager og matchingsager drøftes.

Nævnet har i løbet af 2000 arbejdet med tilrettelæggelsen af et landsmøde for de amtskommunale adoptionssamråd, der blev afholdt den 18-19. januar 2001. På nævnets hjemmeside findes et referat fra landsmødet.

Nævnet har endvidere indkaldt alle sager for perioden 1. april til 30. september 2000, hvor der er truffet afgørelse om aldersdispensation efter de nye regler i godkendelsesbekendtgørelsens §6, stk. 2. I den forbindelse har nævnet gennemgået 39 sager, jf. 4.5.2. nedenfor.

4.4. INDBERETTEDE MATCHINGSAGER

Såvel amtskommunerne som de formidlende organisationer kan indberette matchingsager til Adoptionsnævnet. Ifølge godkendelsesbekendtgørelsens §39, stk. 4, indberetter amtskommunen således til Adoptionsnævnet, hvis amtskommunen bl.a. bliver opmærksom på særlige forhold vedrørende de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

Adoptionsnævnet behandler også klager over samrådenes afgørelser i matchingsa-

GODKENDELSES- BEKENDTGØRELSENS §6:

Det er en betingelse for at blive godkendt som adoptant, at ansøgerens alder på ansøgningstidspunktet ikke overstiger barnets alder med mere end 40 år.

stk.2. Betingelsen i stk. 1 kan dog fraviges, hvis:

- 1) kun den ene ægtefælles alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, mens den anden ægtefælle er noget yngre, eller
- 2) ansøgeren inden rimelig tid efter at have modtaget et adoptivbarn ansøger om godkendelse til adoption af endnu et barn, eller
- 3) der foreligger særlige omstændigheder i øvrigt.

ger. Organisationerne kan således indberette en sag for nævnet, hvis de er uenige i et samråds vurdering af et barn.

Nævnet har i 2000 truffet afgørelse i en enkelt indberettet matchingsag:

Den pågældende sag var indberettet af Adoption Center, som var uenig i et amts behandling af et matchingsforslag, idet organisationen mente dels at der var foretaget en urimelig vurdering af barnet, dels at det

var urimeligt at iværksætte en børnepsykiatrisk undersøgelse. Organisationen mente endvidere, at sagsforløbet i den pågældende sag havde været urimelig langt.

Adoptionsnævnet valgte efter en gennemgang af sagen ikke at udtale kritik med hensyn til samrådets vurdering af barnet, men at kritisere sagsbehandlingstiden i amtet.

Hvad angår vurderingen af barnet var det efter nævnets vurdering således ikke på det foreliggende grundlag muligt at udtale sig sikkert om barnets prognose. På baggrund af de foreliggende lægefaglige vurderinger, mente nævnet derfor ikke, der var grund til at tilsidesætte samrådets skøn, hvorefter der var tale om et risikobarn.

For så vidt angår spørgsmålet om yderligere undersøgelser, bemærkede nævnet over for organisationen, at Adoption Center efter nævnets vurdering ikke var klageberettiget for så vidt angår spørgsmålet om det relevante i, at amtet foretager yderligere undersøgelser i sagen, herunder spørgsmålet om ansøgeres godkendelsesramme skal udvides.

Med hensyn til sagsbehandlingstiden fremgik det af referatarket, at samrådet den 19. april 2000 traf afgørelse om, at der skulle iværksættes en børnepsykiatrisk undersøgelse, og at denne undersøgelse fandt sted den 16. maj 2000. Under hensyn til, at der er tale om en matchingsag, fandt Adoptionsnævnet, at denne periode var for lang.

4.5. GENNEMGANG AF DE INDKALDTE SAGER

4.5.1. MATCHINGSAGERNE

Som led i Adoptionsnævnets tilsyn med de formidlende organisationers behandling af matchingsforslag, har vi indkaldt samtlige matchingsager i perioden 1. april til 30. september 2000.

Nævnet har på denne baggrund gennemgået i alt 263 sager, hvor der i perioden er bragt barn i forslag til godkendte ansøgere (matchingforslag).

I 108 sager (41%) blev børnene formidlet gennem DanAdopt, mens børnene i 155 sager (59%) blev formidlet gennem Adoption Center.

I 20% af samtlige matchingsager blev der indhentet supplerende lægelige oplysninger i forbindelse med organisationens eller samrådets behandling af matchingforslaget.

Samrådene har været involveret i 29% af de gennemgåede matchingsager, jf. tabellen nedenfor. Samrådet bliver inddraget i en matchingsag, når organisationen, som tidligere nævnt, vurderer, at barnet ligger uden for ansøgernes godkendelse eller er i tvivl herom. Endvidere skal samrådene træffe afgørelse, når det er organisationen, som foreslår en ansøger til et bestemt barn. Dette er tilfældet, når giverlande bringer børn i forslag uden at stille forslag om, hvem barnet ønskes placeret hos. Det samme er til-

fældet, når ansøgere har reflekteret på en generel omtale af et konkret barn i f.eks. de formidlende organisationers blade («børn søger forældre»).

Har samrådet været inddraget i matchingsagen

	Antal	Procent
Ja	77	29%
Nej	186	71%
I alt	263	100%

I 40 ud af de 77 sager, hvor samrådet var involveret i matchingen, blev ansøgernes godkendelse udvidet i forbindelse med matchingen. Dette svarer til 15% af alle matchinger i perioden.

Adoptionsnævnets gennemgang af de 263 matchingsager har givet følgende resultat:

I de 77 sager, hvor samrådet var inddraget i matchingen, var Adoptionsnævnet enige i matchingen i 75 sager – svarende til 97% af sagerne. I de 186 sager, hvor alene organisationen var inddraget, var nævnet enige i matchingen i 183 sager – svarende til 98% af sagerne.

Gennemgangen af matchingsagerne har således ført til, at nævnet alene i fem sager har udtalt kritik af amtskommunens eller den formidlende organisations sagsbehandling i forbindelse med matchingsagen.

Adoptionsnævnet vurdering af matchingen

	Er nævnet enige med organisationen	Er nævnet enige med samrådet
Ja	183 (98%)	75 (97%)
Nej	3 (2%)	2 (3%)
I alt	186 (100%)	77 (100%)

Det er Adoptionsnævnets opfattelse, at både de formidlende organisationer og samrådene administrerer de nye matchingregler i overensstemmelse med lovens intention.

Dette er særligt positivt når man tager i betragtning, at den nye procedure kun har fungeret siden den 1. april 2000.

Med hensyn til de fem sager, hvor nævnet udtalte kritik, omhandlende disse følgende:

1) Kritik af Adoption Center

Nævnet fandt efter en gennemgang af denne sag, at organisationen burde have fremsendt sagen til samrådet.

Vi lagde herved vægt på oplysningerne om barnets højde, vægt og hovedomfang og herunder det forhold, at der ikke var indhentet supplerende oplysninger herom.

Nævnet lagde endvidere vægt på, at der var usikkerhed om barnets alder, og at organisationens læge i sin erklæring anførte, at han skønnede, at barnet var noget yngre end det var angivet i papirerne fra giverlandet.

Nævnets vurdering var herefter, at der var tvivl om, hvorvidt barnet faldt inden for

ansørgernes godkendelse, hvorfor sagen burde have været fremsendt til samrådet, jf. godkendelsesbekendtgørelsens §29.

Nævnet henledte i den forbindelse organisationens opmærksomhed på bemærkningerne til den seneste ændring af adoptionsloven (lovforslag L40), hvoraf fremgår, at det forudsættes, at de formidlende organisationer udviser betydelig tilbageholdenhed ved vurderingen af udenlandske matchingforslag, således at sagerne sendes til samrådene til afgørelse medmindre forslagene åbenbart ligger inden for godkendelsen.

2) Kritik af Adoption Center

Det fremgik af denne sag, at barnet havde været forsinket i udviklingen, om end den senere udvikling havde været god. Endvidere var der i barnets familie mistanke om disponering for mental retardering.

På trods af, at barnet ifølge videoen angiveligt syntes at have helt normale motoriske og psykiske reaktionsmønstre medførte uoverensstemmelsen med de tidligere fremsendte papirer efter nævnets vurdering, at der var tvivl om, hvorvidt barnet faldt inden for en almen godkendelse.

Nævnet henlede også her organisationens opmærksomhed på bemærkningerne til den seneste ændring af adoptionsloven vedrørende den betydelige tilbageholdenhed ved vurderingen af udenlandske matchingforslag.

3) Kritik af DanAdopt

Nævnet fandt efter en gennemgang af denne sag, at DanAdopt burde have fremsendt sagen til samrådet.

Vi lagde herved vægt på, at tilvæksten i såvel barnets vægt som længde ved de oplyste undersøgelser ikke havde været tilfredsstillende, hvilket kunne være udtryk for, at barnet ikke var raskt. Nævnet var opmærksom på organisationens beskrivelse af forholdene for børnene i regntiden, men fandt imidlertid, at organisationen burde have været i tvivl om, hvorvidt barnet faldt inden for ansøgenes godkendelse, jf. godkendelsesbekendtgørelsens §29.

Også her henlede nævnet organisationens opmærksomhed på bemærkningerne til den seneste ændring af adoptionsloven (lovforslag L40), hvoraf fremgår, at det forudsættes, at de formidlende organisationer udviser betydelig tilbageholdenhed ved vurderingen af udenlandske matchingforslag, således at sagerne sendes til samrådene til afgørelse medmindre forslagene

4) Kritik af Frederiksberg Kommune og DanAdopt

Adoptionsnævnet fandt efter en gennem-

gang af denne sag, at der burde være taget stilling til, om ansøgerne kunne få deres godkendelse udvidet i forbindelse med matchingen af barnet.

Vi lagde herved vægt på, at barnet var født i uge 27, hvilket indebærer en risiko for barnets fremtidige udvikling.

Det blev samtidig bemærket, at samrådene i forbindelse med stillingtagen til, hvorvidt man kan godkende et matchingforslag ikke er begrænset af eventuelle formuleringer i organisationernes fremsendelsesskrivelser.

I forhold til organisationen henviste nævnet til Civilretsdirektoratets vejledning om international adoption afsnit 6.1.2., hvoraf fremgår, at organisationerne altid skal sende sagen til samrådet med henblik på godkendelse af matchingen, hvis et giverland ikke på forhånd har taget stilling til hos hvilken adoptant, et barn ønskes placeret.

5) Kritik af Århus Amtskommune

I denne sag fandt Adoptionsnævnet, at der burde have været taget stilling til, om ansøgerne kunne få deres godkendelse udvidet i forbindelse med matchingen af barnet, idet barnet ikke kunne adopteres inden for en almen godkendelse.

Vi lagde herved lagt vægt på, at barnet mellem 10 og 12 måneders alderen led et betydeligt væggtab på trods af, at der var forsøgt at give tilstrækkelig kost. Nævnet fandt – uagtet senere væggtstigning – at et så stort

og uforklarligt væggtab kan være udtryk for, at barnet ikke er rask.

Ud over disse fem sager, hvor nævnet som sagt valgte at udtale kritik, var der yderligere en enkelt sag af mere generelt interesse.

Den konkrete sag vedrørte et barn med risiko for tuberkulose, og nævnet udtalte i sagen, at man var enig med såvel organisationens pædiater som samrådet i, at den betydelige risiko for tuberkulose hos det ældste barn ikke medførte, at hun burde betragtes som et risikobarn. Nævnet lagde herved vægt på, at barnet efter det oplyste havde været i behandling for tuberkulose, og efter endt behandling ville være raskt. Det forudsattes i den forbindelse, at adoptanter, der har en almen godkendelse, skal kunne sørge for en fortsat behandling af barnet.

4.5.2. ALDRSDISPENSATIONSSAGERNE

Som led i Adoptionsnævnets tilsyn med de amtskommunale adoptionsråd indkaldte nævnet alle sager afsluttet i perioden 1. april – 30. september 2000, hvor der efter de nye regler er givet dispensation fra aldersreglerne efter bestemmelserne i godkendelsesbekendtgørelsens §6, stk. 2.

Udgangspunktet efter de nye regler på området er fortsat, at der på tidspunktet for indgivelsen af ansøgningen om godkendelse som adoptant ikke må være over 40 års aldersforskel mellem ansøger og barn. De nye regler indebærer imidlertid en større

grad af fleksibilitet over for alderskravene, hvor der er tale om:

- at den ene ansøger er ældre end 40 år, og den anden er noget yngre (§6 stk. 2, nr. 1)
- at ansøgerne tidligere har adopteret et barn og derefter ønsker at adoptere endnu et barn. Ansøgningen skal indgives inden »rimelig tid« efter at have modtaget et adoptivbarn.(§6, stk. 2, nr. 2)
- særlige omstændigheder: adoption af større børn og andre vanskeligt anbringelige børn (§6, stk. 2, nr. 3)

Nævnet har i den pågældende periode modtaget indberetninger om i alt 39 aldersdispensationer.

Den gennemsnitlige alder for kvinder var 39,3 år og 42,1 år for mænd.

I 35 af sagerne var der søgt om dispensation til et barn i aldersrammen 0-36 måneder, mens der i 4 sager var søgt om dispensation til børn over 36 måneder gamle.

I 19 af sagerne var der meddelt dispensation, fordi adoptanterne tidligere havde adopteret (§6, stk. 2, nr. 2 »inden rimelig tid«). I 15 af sagerne var dispensationen givet, fordi den ene af ansøgerne var noget yngre (§6, stk. 2, nr. 1), mens dispensationen i de sidste 5 sager var givet på grund af særlige omstændigheder (§6, stk. 2, nr. 3).

Nævnet fandt efter en gennemgang af sagerne, at der i tre sager kunne være tvivl

om, hvorvidt der var hjemmel til at dispensere fra aldersreglerne. I alle tre tilfælde havde ansøgerne i forvejen biologiske børn. Sammenfattende kan det om disse tre sager siges, at samrådene har valgt at dispensere efter bestemmelsen om særlige omstændigheder i §6, stk. 2, nr. 3, med den begrundelse, at ansøgerne havde børn i forvejen.

Det er nævnets opfattelse, at det må anses for tvivlsomt, om »særlige omstændigheder« i §6, stk. 2, nr. 3, omfatter hensynet til biologiske børn i hjemmet og om bestemmelsen således rummer mulighed for at dispensere i disse tilfælde. Det er samtidig nævnets holdning, at hensynet til at der er en naturlig søskendeafstand mellem det biologiske barn og adoptivbarnet, kan tale for, at der skabes mulighed for at dispensere i situationer som disse. Nævnet vil fremover følge disse sager med henblik på at danne sig et overblik over problemets karakter.

4.6. ANDEN TILSYNSVIRKSOMHED

4.6.1 KINA

I henhold til en cirkulæreskrivelse af 18. marts 1996 om oplysninger om kinesiske børn til adoption i Danmark, stilles der i relation til adoptivbørn fra Kina særligt lempelige krav til helbredsoplysninger vedrørende børnene. Denne særlige ordning blev indført på baggrund af en henvendelse fra de formidlende organisationer, som var

stødt på problemer under de danske adoptionsmyndigheders behandling af de kinesiske matchingforslag, idet visse amter havde stillet supplerende spørgsmål, som det var vanskeligt at få besvarede.

Adoptionsnævnet blev i begyndelsen af 2000 orienteret om i alt 3 tilfælde, hvor alvorligt syge kinesiske adoptivbørn blev anvist til adoption til kommende danske adoptivforældre. De 3 af børnene var formidlet af Adoption Center. Helbredserklæringerne vedrørende børnene indeholdt ingen bemærkninger vedrørende disse forhold. Ingen af børnene blev dog hjemtaget, idet det i forbindelse med overdragelsen af børnene blev konstateret, at de var alvorligt syge.

Nævnet deltog den 23. februar 2000 i et møde med repræsentanter fra Adoption Center og Civilrettsdirektoratet med henblik på at drøfte den bekymrende udvikling i Kina. Adoption Center havde allerede på daværende tidspunkt rejst sagen over for de kinesiske adoptionsmyndigheder (CCAA). Det blev på mødet besluttet, at Adoption Center skulle rykke CCAA, idet nævnets beslutning om at rette henvendelse til CCAA ville afhænge af indholdet af CCAAs svar til Adoption Center.

Den 8. marts 2000 modtog nævnet en kopi af de kinesiske myndigheders svar til Adoption Center. De kinesiske myndigheder besvarede efter nævnets opfattelse henvendelsen åbent og konstruktivt, og det fremgik af svaret, at CCAA så med stor

alvor på problemstillingen, og at de havde undersøgt de konkrete tilfælde.

Den 3. maj 2000 rettede DanAdopt henvendelse til nævnet i anledning af, at 2 alvorligt syge kinesiske børn var bragt i forslag til et kommende dansk adoptivforælderpar.

Adoptionsnævnet valgte herefter at rette direkte henvendelse til CCAA. I et brev af 22. maj 2000 beskriver nævnet situationen set med danske øjne, og peger samtidig på en række forhold med henblik på at undgå lignende problemer i fremtiden.

Da henvendelsen forblev ubesvaret, rykkede nævnet den 11. oktober 2000 for svar.

Det bemærkes, at dialogen siden er genoptaget, og at nævnet aflagde et besøg i Kina i september 2001. Nævnet vil i den forbindelse afgive en beretning, som kan læses på hjemmesiden.

Nævnet har på den baggrund valgt at gennemgå alle sager vedrørende kinesiske adoptivbørn hjemtaget i perioden 1. april – 30. september 1999. Det drejer sig om i alt 49 børn. En gennemgang af sagerne har vist, at der ikke ved hjemmebesøgene har været beskrevet væsentlige helbredsmæssige problemer hos de hjemtagne børn.

4.6.2. BULGARIEN

Adoptionsnævnet har – bl.a. på baggrund fra henvendelser fra amtskommunerne – indkaldt alle sager vedrørende bulgarske adoptivbørn hjemtaget i perioden 1997-1999. En gennemgang af disse sager var med til at danne grundlaget for en rejse, som nævnet foretog i Bulgarien i april 2001.

En nærmere beskrivelse af undersøgelsen og de erfaringer, der blev draget på rejsen vil fremgå af Adoptionsnævnets årsberetning for 2001.

5 INTERNATIONALE AKTIVITETER

Som nævnt tidligere har nævnet fået til opgave at indhente, bearbejde og formidle viden på adoptionsområdet. Nævnet har i den forbindelse prioriteret at deltage i de relevante internationale møder, der har været afholdt på adoptionsområdet.

5.1. NORDISK ADOPTIONSMØDE I VASA

Adoptionsnævnets sekretariat deltog sammen med Civilretsdirektoratet i det nordiske adoptionsmøde den 13.- 14. april 2000 i Vasa, Finland.

Under mødet gav hvert af de nordiske lande en generel introduktion til adoptionslovgivningen i landet, og redegjorde herunder for ændringer i lovgivningen. Nøgletal for antallet af ansøgninger, godkendelser, hjemtagne børn, giverlande etc. blev gennemgået. Endvidere blev formidlingssituationen i udvalgte giverlande drøftet.

5.2. BESØG AF UDEN- LANDSKE DELEGATIONER

Foranlediget af DanAdopt afholdt Adoptionsnævnets sekretariat den 7. juni 2000 et møde med DanAdopt og en vietnamesisk

adoptionsdelegation fra Binh Thuân provinsen. Sekretariatet gav en introduktion til det danske adoptionssystem og omtalte herunder de seneste lovændringer og det faseopdelte godkendelsesforløb.

Delegationen fra Vietnam oplyste bl.a., at deres indtryk af adoptionssystemet i Danmark er meget positivt. Vietnam er stadig i opstartsfasen, hvad angår internationale adoptioner. Der har været problemer med ulovlige adoptioner, hvor private vietnamesiske organisationer har forestået handel med børn til udenlandske forældre. De vietnamesiske myndigheder har i den forbindelse taget en række initiativer for at komme problemerne til livs. Der er således i den strafferetlige lovgivning gennemført skærpelse af straffene for handel med kvinder og børn.

Adoptionsnævnet har endvidere deltaget i et lignende møde med DanAdopt og de filippinske adoptionsmyndigheder.

5.3. MØDER MED DE NORDISKE SAM- ARBEJDSPARTNERE

Den 4. juli 2000 mødtes Adoptionsnævnets sekretariat med repræsentanter fra Statens

ungdoms- og adopsjonskontor (SUAK) i Norge.

Formålet med mødet var en gensidig orientering om henholdsvis det norske og danske adoptionssystem. Hovedvægten på mødet blev lagt på administrative funktioner herunder udveksling af erfaringer med tilrettelæggelse af tilsyns- og informationsvirksomhed.

Et lignende møde blev den 6. september 2000 afholdt med de svenske adoptionsmyndigheder (NIA).

5.4. MØDE MED DE EUROPÆISKE ADOPTIONSMYNDIGHEDER

De europæiske adoptionsmyndigheder mødtes den 28. september- 1. oktober 2000 i Luxembourg til deres årlige uformelle arbejds-konference vedrørende international adoption. Adoptionsnævnets sekretariat deltog sammen med Civilretsdirektoratet i mødet. Mødet havde til formål at koordinere de europæiske adoptionsmyndigheders deltagelse i Haager-konferencen senere på året.

Det blev på mødet besluttet at bidrage med et fælles dokument til Haager-konferencen, hvor følgende emner ønskedes drøftet:

- utilbørlig eller anden vinding, jf. konventionens artikel 32
- betydningen af og behovet for opfølgingsrapporter

- minimumsstandarder for helbredsoplysninger om adoptivbørn (Danmark fik til opgave at udarbejde et forslag til en standard)
- minimumskrav til de sociale oplysninger om adoptivbørn
- implementering af konventionen. Udarbejdelse af tjekliste over forhold, som landene skal være opmærksom på i forbindelse med ratificering af konventionen
- drøftelse af giverlandenes krav til socialrapporterne om de kommende adoptivforældre
- drøftelse af problemer med adoptioner fra Guatemala

5.5. HAAGER-KONFERENCEN

Adoptionsnævnets sekretariat deltog sammen med Civilretsdirektoratet i Haager-konferencen (Special Commission of the 28 November – 1 December 2000 on the practical operation of the Hague Convention of 29 May 1993 on Protection of Children and Co-operation in Respect of Intercountry Adoption).

Mødet var det første af sin karakter siden konventionens tilblivelse i 1993.

Det fulde referat fra mødet findes på Det Permanente Bureaus hjemmeside på adressen: <http://www.hcch.net/e/conventions/screport33e.html>

Der blev på mødet drøftet en lang række interessante problemstillinger vedrørende international adoption. Følgende skal særligt fremhæves:

Status vedrørende de enkelte lande i forhold til Haagerkonventionen:

Følgende lande tilkendegav, at de forventer at tiltræde Haagerkonventionen i 2001: Tyskland, Thailand, Irland, Ungarn, Tyrkiet og Canada og Bolivia. I 2002 forventer også Schweiz og Storbritannien at tiltræde konventionen.

Kina underskrev konventionen under konferencen. De har endnu ikke tiltrådt den.

På adressen <http://www.hcch.net/e/authorities/caadopt.html> findes en komplet oversigt over medlemslandene.

Grundlæggende principper:

Giverlandene tilkendegav, at de i dag forsøger at placere flere børn nationalt end tidligere. Også internt i landene er presset for at efterleve subsidiaritetsprincippet øget gennem de seneste år, og der er iværksat en række tiltag for især at få placeret de ældre børn i plejefamilier.

Spørgsmålet om utilbørlig økonomisk vinding har fra mange landes side været fremført som en reel bekymring i forbindelse med adoptioner. Dels er der spørgsmålet om de reelle udgifter i forbindelse gennemførelsen af adoptionen, dels spørgsmålet om donationer.

Det blev besluttet at nedsætte en arbejdsgruppe, som vil se nærmere på disse spørgsmål. Arbejdsgruppen består af repræsentanter fra Burkina Faso, Colombia, Frankrig, Filippinerne, UK og USA.

Procedurekrav:

Forskellige procedurekrav i forbindelse med adoptionernes gennemførelse blev diskuteret, herunder forhold vedrørende børnenes helbred og muligheden for at sikre, at børnene er frigivet til adoption samt forhold vedrørende godkendelse af ansøgerne.

Adoptionsnævnets sekretariat udarbejdede og præsenterede på vegne af de europæiske adoptionsmyndigheders vegne et udkast til minimumsstandard for helbredsmæssige oplysninger på adoptivbørn. Det blev på konferencen besluttet, at en arbejdsgruppe arbejder videre med udkastet, og at det permanente bureau vil lancere skemaet som en »practical guideline« på linie med 17c og 23 erklæringerne, dvs. som en anbefalet blanket. Dette er efterfølgende sket.

Ud over ovennævnte procedurekrav blev artikel 17c diskuteret (jf. ordforklaringen). Vigtigheden af udstedelsen af artikel 17c erklæringer blev pointeret, idet disse danner grundlag for den endelige adoptionsbevilgning, jf. artikel 23. De fleste giverlande tilkendegav, at de udarbejder såvel artikel 17c som artikel 23 erklæringer, og at der – såfremt der er problemer med fremskaffelsen af disse – kan der rettes henvendelse til landenes centralmyndigheder.

Opfølgingsrapporter:

Vigtigheden af opfølgingsrapporter blev fremhævet af en række giverlande, idet disse ofte udgør grundlaget for den nationale accept af internationale adoptioner.

På grund af nationale regler i henholdsvis afgiver- og modtagerlande blev der ikke vedtaget en fælles standard for i hvor mange år, der skal udarbejdes rapporter.

Situationen i Guatemala:

Situationen i Guatemala blev drøftet på konferencen. Baggrunden herfor er, at der er massive internationale rapporteringer om, at børnehandel er meget udbredt i landet. Det er ligeledes behæftet med livsfare at beskæftige sig kritisk med adoption i landet. En medarbejder fra ISS (International Social Service) er således forsvundet i efteråret 2000.

UNICEF fremlagde på denne baggrund et papir om forholdene i Guatemala. Det blev besluttet, at generalsekretæren for det permanente bureau skriver et brev til Guatemala og på vegne af konferencens 57 stater udtrykker bekymring over situationen i landet.

Situationen i Rumænien:

Rumænien orienterede på konferencen om deres nye adoptionslov, som netop er vedtaget. Heraf fremgår det, at deres organisationer fremover skal akkrediteres efter en række fastlagte principper. Den rumænske ambassade erklærede, at den nye lovgiv-

ning vil medføre, at pointsystemet bliver afskaffet inden for den nærmeste fremtid. Pointsystemet indebærer, at institutionerne fra centralt hold belønnes efter, hvor mange børn de formidler til udlandet.

Adoptionsnævnet har i forbindelse med drøftelserne om situationen i Rumænien endvidere i juli 2000 deltaget i et møde i Haag mellem de europæiske adoptionsmyndigheder og centralmyndigheden i Rumænien. Et af emnerne på dette møde var bl.a. det kritiserede rumænske pointsystem, hvorefter institutionerne i Rumænien tildeles økonomisk støtte afhængig af antallet af børn, som institutionen formidler til international adoption.

5.6. ADOPTIONS- NÆVNETS REJSE TIL VIETNAM OG INDIEN

I perioden 18. november til 1. december 2000 foretog Adoptionsnævnet en rejse til Vietnam og Indien.

I rejsen deltog

- 1) Landsdommer Vibeke Rønne, formand for Adoptionsnævnet
- 2) Overlæge Birgitte Marner, pædiatrisk medlem af Adoptionsnævnet
- 3) Overlæge Peter Teilmann, børnepsykiatrisk medlem af Adoptionsnævnet
- 4) Kontorchef Anne Thalbitzer, næstformand for Adoptionsnævnet

Formålet med rejsen var dels at indsamle oplysninger om formidlingssituationen, samt lovgivningen og administrationen af adoptionsarbejdet i de to lande, dels at indhente information om, hvordan Adoption Center og DanAdopt udfører deres arbejde i de pågældende lande.

Baggrunden for, at nævnet lige netop valgte de pågældende lande var for Vietnams vedkommende, at der i internationalt regi har været rejst kritik af adoptionssystemet i Vietnam, der ikke i tilstrækkeligt omfang forhindrer ulovlig handel med børn til udlandet. Nævnet ønskede at undersøge om danske adoptioner i Vietnam sker på et forsvarligt grundlag.

For Indiens vedkommende var det navnlig det forhold, at Indien er Danmarks største giverland, der var baggrunden for besøget. Således udgjorde antallet af børn fra Indien i 1999 132 ud af i alt 696 adoptioner, og fra 1995-1999 er 19% af samtlige adoptivbørn hjemtaget fra Indien.

Rejsen er den første af sin karakter, som Adoptionsnævnet har foretaget efter vedtagelsen af den nye adoptionslov.

Programmet i Vietnam var koncentreret om møder med det vietnamesiske Justitsministerium, den danske ambassade i Vietnam samt de lokale myndigheder i henholdsvis Hóa Bihn-provinsen og Binh Thuân provinsen. Endvidere aflagde nævnet besøg på de to børnehjem, hvorfra DanAdopt formidler

vietnamesiske adoptivbørn til danske adoptionsansøgere.

Nævnet har noteret sig, at der i Vietnam, hvor adoption er et relativt nyt fænomen, kun er en meget begrænset regulering af adoptionsområdet. Dette betyder bl.a., at myndighederne og procedurerne på adoptionsområdet forekommer noget uklare. Hertil kommer, at de centrale myndigheder ikke anerkender, at formidlende organisationer medvirker under adoptionsprocessen, og at de enkelte aktører på området tilsyneladende ikke er undergivet tilsyn fra en central instans. Endvidere synes der at være et enormt pres fra udlandet for at adoptere vietnamesiske børn – navnlig helt små børn. På denne baggrund er der efter nævnets vurdering klart en risiko for uregelmæssigheder i forbindelse med adoptioner fra Vietnam.

I den sammenhæng er det imidlertid positivt, at de vietnamesiske myndigheder arbejder i retning af at tiltræde Haagerkonventionen. På baggrund af de samtaler, som nævnet har haft med myndigheder m.v. i Hoa Bihn og Binh Thuan-provinsen, finder nævnet ingen grund til at betvivle forsvarligheden i det formidlingsarbejde, der udføres i de to provinser. Nævnet finder imidlertid – henset til de generelle svagheder – grund til også at følge formidlingen af børn fra Vietnam i den kommende tid.

Programmet i Indien bestod af møder med henholdsvis den danske ambassade i Indi-

en, Central Adoption Ressource Agency (CARA) og High Court i Mumbai (Bombay). Herudover aflagde nævnet besøg på to børnehjem, henholdsvis »Bal Vikas« og »Shejar Chhaya«, samt et »gadeprojekt« i Mumbai.

Det er nævnets opfattelse, at der i Indien er klare og overskuelige krav til adoptionsarbejdet, herunder til de enkelte myndigheder og organisationers funktioner.

På baggrund af de oplysninger, som nævnet indhentede under rejsen sammenholdt med de hidtidige erfaringer med formidlingsarbejdet er det således nævnets opfattelse, at

man nærer fuld tillid til adoptionsproceduren i Indien samt til, at der fra indisk side vil blive skredet ind over for eventuelle uregelmæssigheder.

Det er endvidere nævnets indtryk, at der fra CARA's side løbende tilstræbes at forbedre og udvikle adoptionsarbejdet, herunder det børneforsorgsmæssige arbejde på børnehjemmene, ligesom der arbejdes for at forkorte sagsbehandlingstiden.

Beretningen findes i sit fulde omfang på Adoptionsnævnets hjemmeside:
www.adoptionsnaevnet.dk.

6 NATIONALE AKTIVITETER

Adoptionsnævnet har som led i sine nye opgaver iværksat en række nationale initiativer. Disse omfatter bl.a. møder med amtskommunerne og de formidlende organisationer samt gennemgang af en række afgjorte sager, jf. kapitel 5.

Herudover har nævnet i 2000 gennemført en indsats på tre større områder. Det drejer sig om rådgivning af adoptanter i forbindelse med matchingforslag, afholdelse af et landsmøde for de lægelige konsulenter på adoptionsområdet samt opbygningen af ny og mere detaljeret statistisk viden om udenlandske adoptioner i Danmark.

6.1. RÅDGIVNING I FORBINDELSE MED MATCHINGFORSLAG

Som beskrevet i kap. 1.3. har Adoptionsnævnet i forbindelse med den nye adoptionslov ansat et antal børnelæger til at rådgive kommende adoptanter. Der er for tiden ansat i alt 8 børnelæger. I kapitel 8 findes en komplet liste over disse børnelæger.

Ved stillingtagen til et matchingforslag har ansøgerne mulighed for at søge rådgivning f.eks. hos de læger, der er tilknyttet formidlende organisationer, ansøgernes egen læge

og/eller de læger, som Adoptionsnævnet har ansat.

Da Adoptionsnævnets børnelæger alene har en rådgivende rolle, skal de ikke tage stilling, hvorvidt det foreslåede barn ligger inden for eller uden for ansøgernes godkendelse. Af samme grund munder rådgivningen ikke ud i en skriftlig erklæring vedrørende barnets helbredsforhold. Rådgivningen er udelukkende et tilbud til adoptanterne, og adoptanterne bestemmer selv, hvilke dokumenter de eventuelt ønsker at drøfte med nævnets børnelæge.

I 2000 har nævnets pædiatere ydet rådgivning til adoptanter i 43 matchingsager. I de fleste tilfælde er rådgivningen ydet til adoptanter, der er tilmeldt DanAdopt. Således var 31 af de 43 rådgivninger (72%) om børn formidlet gennem DanAdopt. Dette skal sammenholdes med, at ca. 45% af alle adoptivbørn formidles gennem DanAdopt. Nævnets sekretariat har på møder med de formidlende organisationer drøftet baggrunden for denne forskel, og vi har herefter bedt begge organisationer om fremover at informere adoptanterne om rådgivningsmuligheden i alle matchingforslag.

Hvilken organisation har formidlet barnet

	Antal	Procent
Adoption Center	12	28%
DanAdopt	31	72%
I alt	43	100%

Med hensyn til hvilken form for rådgivning, der tilbydes, lader nævnet det i høj grad være op til børnelægerne selv at vurdere, hvordan rådgivningen mest hensigtsmæssigt gennemføres, herunder om rådgivningen skal ske telefonisk, under hjemmebesøg eller på anden måde. Som det ses af tabellen nedenfor har næsten 6 ud af 10 rådgivninger været telefoniske.

Den gennemsnitlige rådgivning varede 2,2 timer.

Nævnet vurderer umiddelbart, at rådgivningsordningen er blevet anvendt i langt mindre omfang, end det var forventet. Vi tilskriver det imidlertid først og fremmest, at de kommende adoptanter ikke er opmærksomme på muligheden for denne uaf-

hængige rådgivning. Dernæst at de kommende adoptanter modtager den fornødne rådgivning andetsteds, eks.vis hos de formidlende organisationers læger eller egen læge. Nævnet vil i løbet af 2001 overveje, hvorledes kendskabet til rådgivningsordningen kan udbredes.

6.2. LANDSMØDE FOR LÆGERNE

Adoptionsnævnet afholdte i oktober måned et landsmøde for de lægelige konsulenter på adoptionsområdet. Til mødet var indbudt lægerne i de amtskommunale adoptions-samråd, de formidlende organisationers børnelæger samt nævnets egne børnelæger. Mødet var det første af sin art, men det er tanken i fremtiden at afholde lignende møder.

Formålet med mødet var først og fremmest at skabe et forum, hvor lægerne inden for adoptionsområdet kan mødes og udveksle erfaringer samt diskutere lægefaglige spørgsmål, som opstår på adoptionsområdet.

Hvilken type rådgivning er der ydet?

	Antal	Procent
Personlig rådgivning hos børnelægen	3	7%
Personlig rådgivning i ansøgerens hjem eller andet sted	0	0%
Telefonrådgivning	25	58%
Både personlig rådgivning og telefonisk rådgivning	14	33%
Ikke anført	1	2%
I alt	43	100%

På dette første landsmøde blev matching-proceduren gennemgået med fokus på de forskellige lægelige konsulenters rolle i processen. Herudover blev deltageres foreløbige erfaringer med den ny matching-procedure drøftet, herunder forholdet mellem de formidlende organisationers børnelæger og samrådets læger.

Under mødet blev der udvekslet erfaring vedrørende præmature børn, ligesom nævnet redegjorde for de nye retningslinier vedrørende anvisning af børn, som er smittede med hepatitis B, jf. 2.4.1. nedenfor.

6.3. INDSAMLING AF VIDEN OM UDENLANDSKE ADOPTIONER

Med ændringen af adoptionsloven pr. 1. januar 2000 er det som tidligere nævnt Adoptionsnævnet som er ansvarlig for at indsamle, bearbejde og formidle viden om adoption.

Som led i nævnets nye opgaver er der taget initiativ til udarbejdelse af nye skemaer til brug for statistiske indberetninger. Formålet hermed er at kunne give et mere detaljeret billede af praksis i såvel sager om godkendelse som adoptant som sager, hvor der bringes et konkret barn i forslag til ansøgere (matchingsager).

På denne baggrund nedsatte nævnet i maj måned 2000 en arbejdsgruppe, der fik til

opgave at revidere de statistiske indberetninger på adoptionsområdet. Kommissoriet for arbejdsgruppen var som følger:

»Ifølge bekendtgørelse om forretningsorden for Adoptionsnævnet §2 er en af adoptionsnævnets væsentligste opgaver at indsamle, bearbejde og formidle viden om adoption.

Tidligere har det været Civilretsdirektoratet, som varetog opgaven med indsamling og bearbejdning af statistik.

Siden 1997 har direktoratet således udgivet tre statistikker over samrådenes sager om abstrakt godkendelse af adoptanter for henholdsvis 1996, 1997 og 1998. Formålet med statistikkerne har dels været at belyse praksis i sager om godkendelse af adoptanter, dels at belyse udviklingen inden for området. Statistikkerne for 1997 og 1998 har endvidere omfattet nævnets behandling af klager over samrådenes afgørelser.

Til brug for disse statistikker har de amtskommunale adoptionsråd udfyldt et årligt statistikskema, der vedrørte samtlige sager i det forgangne år. Herudover er der blevet udfyldt statistikskemaer for hver af nævnets afgørelser om abstrakt godkendelse.

Ved den ny adoptionslov er der sket ændringer i godkendelsesforløbet i en adoptionssag, hvilket sammen med et generelt ønske om at udbygge statistikskemaerne indebærer, at der er behov for en række væsentlige justeringer i indberetningerne.

Adoptionsnævnet har på denne baggrund besluttet at nedsætte en uformel arbejdsgruppe, der efter et oplæg fra Adoptionsnævnets sekretariat kommer med forslag til indholdet af den fremtidige statistik i forbindelse med amternes sagsbehandling i fase 1 (vedrørende de generelle krav, der stilles for at blive godkendt som adoptant) og fase 3 (vedrørende den individuelle vurdering).

Arbejdsgruppen vil bestå af repræsentanter fra amtskommunerne, Adoption og Samfund, De adoptionsformidlende organisationer, Civilretsdirektoratet og Adoptionsnævnets sekretariat.

Arbejdsgruppens forslag til statistiskemaer tilstræbes at kunne foreligge senest medio juni 2000.

Arbejdsgruppen har endvidere til opgave at foretage en efterfølgende evaluering af statistiskemaernes funktionalitet. Resultatet af evalueringen tilstræbes forelagt Adoptionsnævnet i begyndelsen af 2001«.

Arbejdsgruppen har udarbejdet et statistiskema, som amtskommunerne udfylder i forbindelse med sagsbehandlingen i fase 1 og i fase 3 vedrørende ansøgninger om godkendelse som adoptant.

Indberetningerne er indhentet vedrørende sager afgjort fra og med den 1. april 2000, jf. kapitel 8.

Under arbejdsgruppens drøftelser viste der sig behov for at udarbejde to yderligere skemaer, et for organisationerne og et for samrådene. Organisationernes skema følger barnet og udfyldes, når der er bragt et barn i forslag til danske ansøgere. I dette skema fokuseres bl.a. på, hvor barnet kommer fra, hvor gammelt barnet er, når det kommer til landet, og hvordan organisationen har vurderet barnet (dvs. om det falder inden for eller uden for ansøgernes godkendelse). Amternes skema følger derimod ansøgerne og udfyldes, når en matchingsag afsluttes i amtskommunen. Af dette skema fremgår det hvilken godkendelse ansøgerne har og om deres godkendelse udvides i forbindelse med matchingen.

Disse indberetninger vedrører ligeledes sager afgjort fra og med den 1. april 2000, jf. kapitel 8.

6.4. DELTAGELSE I DIVERSE ARBEJDSGRUPPER

Adoptionsnævnet har i løbet af 2000 deltaget i diverse arbejdsgrupper nedsat af Civilretsdirektoratet:

6.4.1. ADOPTIONSANSØGERES HELBREDSMÆSSIGE FORHOLD

Arbejdsgruppen har til opgave at foretage en gennemgang af de eksisterende retningslinier vedrørende helbredsmæssige krav til adoptionsansøgere og komme med forslag til fremtidige retningslinier på området.

Gruppen forventes at færdiggøre sit arbejde i 2001.

6.4.2. UDFORMNINGEN AF EN ABSTRAKT GODKENDELSE SOM ADOPTANT

Arbejdsgruppen har til opgave at overveje hensigtsmæssigheden af de fulgte retningslinier om indholdet af en abstrakt godkendelse som adoptant i sager om adoption af udenlandske børn, herunder fremkomme med forslag til nye retningslinier, hvis der skønnes at være behov herfor. Arbejdsgruppen forventes at færdiggøre sit arbejde i 2001.

6.4.3. OPFØLGNING AF DE ADOPTIONSFORBEREDENDE KURSER

Arbejdsgruppens opgave er at følge kurserne på et generelt plan, hvorfor arbejdsgruppen primært skal virke som et forum for erfaringsudveksling.

Arbejdsgruppen mødes 3-4 gange årligt. På møderne gives en orientering fra Civilretsdirektoratet og fra arbejdsgruppens øvrige medlemmer. Herunder vil der kunne drøftes særlige emner efter forslag fra Civilretsdirektoratet eller arbejdsgruppens medlemmer i øvrigt.

6.5. GENERELLE HENSTILLINGER FRA ADOPTIONSNÆVNET I 2000

6.5.1. CIRKULÆRESKRIVELSE OM UDVIDELSE AF ANSØGERES GODKENDELSE

Adoptionsnævnet udsendte den 1. september 2000 en cirkulæreskrivelse vedrørende samrådernes mulighed for at tage stilling til spørgsmål, som den formidlende organisation ikke har gjort til genstand for tvivl i forbindelse med forelæggelse af et matchingforslag.

Nævnet blev opmærksom på, at enkelte samråd i forbindelse med ansøgninger om udvidelse af ansøgers godkendelse havde fået den opfattelse, at samrådene alene kunne tage stilling til spørgsmål, som den formidlende organisation havde nævnt i forbindelse med indbringelse af sagen til samrådet. Hvis en sag f.eks. var sendt til samrådet fra den formidlende organisation med bemærkning om, at barnet aldersmæssigt lå uden for ansøgers godkendelse, var samrådene således usikre på, om de havde kompetence til samtidig at vurdere barnet helbredsmæssige forhold.

Nævnet præciserede i cirkulæreskrivelsen, at spørgsmål om udvidelse af ansøgers godkendelse bør træffes ud fra samtlige forhold i sagen. Samråd er således ikke begrænset af eventuelle formuleringer i de formidlende organisationers fremsendelseskrivelser, men skal – ud fra alle sagens omstændigheder samt eventuelle yderligere

oplysninger – vurdere om en ansøgning om udvidelse af en godkendelse kan imødekommes eller ej.

6.5.2. CIRKULÆRESKRIVELSE OM HEPATITIS B

Adoptionsnævnet udsendte den 18. oktober 2000 en cirkulæreskrivelse om retningslinier vedrørende anvisning af børn, som er smittede med hepatitis B. Nævnet præciserede i denne cirkulæreskrivelse i hvilke situationer et barn falder henholdsvis inden for og uden for en almen godkendelse.

I følgende situationer vil barnet falde inden for en almen godkendelse:

- Hvis barnet *ikke er testet for hepatitis B*, men fremtræder klinisk raskt uden tegn til leverlidelse og i øvrigt er i normal udvikling
- Hvis barnet er *rask smittebærer med hepatitis B* (HBsAg er positiv, HBeAg er negativ, medens *anti-HBe* er positiv og de almindelige leverprøver normale)
- Hvis barnet er vaccineret mod hepatitis B som et led i det pågældende lands almindelige vaccinationsprogram (HBsAg og HBeAg er negative, mens *anti-HBs* er positiv).

I følgende situationer vil barnet derimod blive betragtet som et risikobarn, og derfor falde uden for en almen godkendelse:

- Hvis barnet har en erkendt *aktiv hepatitis B*. Det vil sige, at barnet er såvel HBsAg som HBeAg positiv med deraf følgende øget risiko for at udvikle en

kronisk aktiv hepatitis og levercirrhose (skrumpelever), med dertil hørende komplikationer

- Hvis HBsAg er positiv med biokemiske tegn til leversygdom – uanset HBeAg/*anti-HBe* status – idet et sådant barn sandsynligt er smittet med hepatitis B variant virus (precore mutant virus)
- Hvis HBsAg er positiv, men der foreligger ingen oplysninger om HBeAg status og/eller de almindelige leverprøver. Det vil være usikkert om, et sådant barn er i risiko eller ej, men sandsynligheden for, at der foreligger en risiko for udvikling af hepatitis B, er større end det modsatte
- Barnet er som nyfødt vaccineret mod hepatitis B som et led i behandlingen af virus overført fra moderen neonatalt. Dette gælder uanset status af de foreliggende hepatitisprøver og almindelige leverprøver.

De to cirkulæreskrivelser nævnt ovenfor kan ses i deres fulde ordlyd på nævnets hjemmeside:

<http://www.adoptionsnaevnet.dk>

6.5.3. SAGSRESUMEER

Nævnet udsender endvidere afgørelser i udvalgte sager i anonymiseret form til samrådene og de formidlende organisationer med henblik på at informere om forhold af generel betydning for afgørelse af sager om godkendelse som adoptant og matchingsager. Der henvises til kapitel 2.4 for en gennemgang af de principielle afgørelser i 2000.

7 NØGLETAL PÅ ADOPTIONSOMRÅDET I 2000

7.1. HJEMTAGNE BØRN I 2000

Nedenstående tabel viser antallet af udenlandske adoptivbørn, som er hjemtaget fra de to formidlende organisationer i 2000.

Som det fremgår, blev der hjemtaget børn for i alt 24 lande. Indien er med 23% af samtlige adoptioner i 2000 det land, hvorfra Danmark modtager flest børn. Herefter kommer henholdsvis Kina og Colombia. Børn fra disse tre lande udgør tilsammen

Hjemtagne børn i 2000

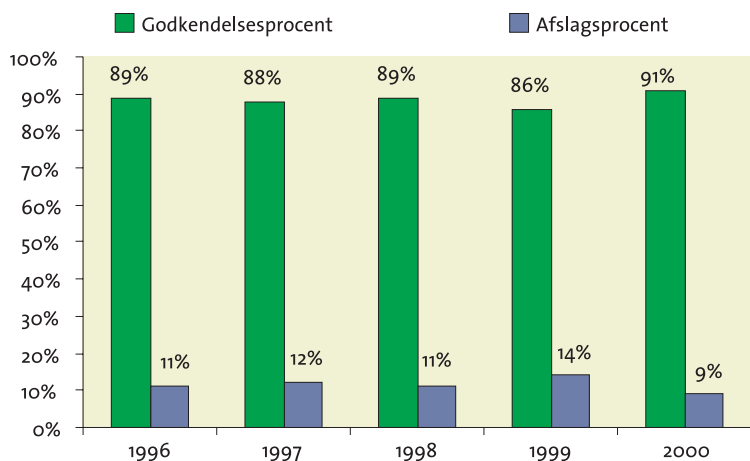
	DanAdopt	Adoption Center	I alt	Andel
Bolivia	2	20	22	3%
Brasilien		1	1	0%
Bulgarien	22		22	3%
Colombia	13	101	114	17%
Ecuador		6	6	1%
Etiopien		23	23	3%
Filippinerne	7		7	1%
Guatemala		2	2	0%
Hvide Rusland		14	14	2%
Indien	110	46	156	23%
Kina	40	86	126	18%
Korea	66		66	10%
Litauen		1	1	0%
Mexico		2	2	0%
Nepal		2	2	0%
Peru		6	6	1%
Polen	5		5	1%
Rumænien	11		11	2%
Rusland	1	1	2	0%
Slovakiet		1	1	0%
Thailand	9	15	24	4%
Tjekkiet		15	15	2%
Ungarn		14	14	2%
Vietnam	27	20	47	7%
I alt	313	376	689	100%

mere end halvdelen (58%) af samtlige hjemtagne børn i 2000.

7.2. AFGØRELSE OM GODKENDELSE SOM ADOPTANT

I 2000 traf de amtskommunale adoptions-samråd i alt 668 afgørelser om godkendelse som adoptant. Dette vedrører både sager afgjort efter de gamle regler (dvs. ansøgninger indgivet inden den 1. april 2000) og sager afgjort efter, at det faseopdelte godkendelsessystem trådte i kraft den 1. april 2000.

Godkendelses- og afslagsprocent gennem de seneste fem år

Afgørelser i 2000

Afgørelser i alt	668
Godkendelser	607
Godkendelsesprocent	91%
Afslag	61
Afslagsprocent	9%

Godkendelsesprocenten udgjorde i 2000 91%, mens afslagsprocenten var 9%. Godt ni ud af 10 ansøgere, der søger om godkendelse som adoptant, bliver med andre ord godkendt. Som det fremgår af figuren nedenfor, har godkendelsesprocenten i de seneste 5 år været nogenlunde konstant omkring 90%. Godkendelsesprocenten i år 2000 er dog fem procentpoint højere end i 1999.

Hvis man udelukkende ser på afgørelser i 2000, der vedrører par, er godkendelsesprocenten for landet som helhed 92%, mens afslagsprocenten er 8%. I alt vedrørte 624 af afgørelserne truffet i år 2000 par.

Således var der i alt 44 afgørelser i 2000, som vedrørte enlige ansøgere. Af disse blev 34 godkendt – svarende til 77% – mens 10 enlige ansøgere – svarende til 23% – fik afslag på godkendelse som adoptant.

7.3. MATCHINGER I ÅR 2000

Adoptionsnævnet har fra amterne og de formidlende organisationer indhentet oplysninger om proceduren, når ansøgere får stillet et konkret barn i forslag (matchingen). Oplysningerne er indhentet for matchingsager afsluttet efter den 1. april 2000, hvor den ny procedure trådte i kraft. Tallene nedenfor vedrører således ikke hele året, men alene matchinger afsluttet i ni måneder (1. april – 31. december 2000). For så vidt angår sagsbehandlingsproceduren i forbindelse med at et barn bringes i forslag henvises til kap. 4.1. vedrørende tilsynet med de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

De formidlende organisationer har stillet et udenlandsk barn i forslag til danske ansøgere 477 gange i løbet af de ni måneder. I 95% af tilfældene havde barnet ikke tidligere været stillet i forslag til dansk ansøger, mens barnet i 5% af sagerne 1 gang tidligere

re havde været stillet i forslag til en dansk ansøger.

Gennemsnitsalderen for børnene var 14,3 måneder.

Har organisationen vurderet, at barnet falder inden for en almen godkendelse?

	Antal	Procent
Ja	363	76%
Nej/i tvivl	113	24%
Manglende	1	0%
I alt	477	100%

Ud af de 477 sager vurderede organisationen i 113 sager – svarende til 24% – enten, at barnet faldt uden for en almen godkendelse eller var i tvivl herom. Begrundelserne herfor fremgår af tabellen nedenfor. Det bemærkes, at der i den enkelte sag kan være flere begrundelser, hvorfor antallet af begrundelser tilsammen overstiger 113.

Begrundelse for, at barnet vurderes uden for/tvivl

	Antal	Procent af samtlige sager (n=477)
Barnet vurderes til at være et risikobarn pga. fysiske forhold	55	12%
Barnet vurderes til at være et risikobarn pga. psykiske forhold	37	8%
Barnet er ældre end 36 måneder	47	10%
Søskende	28	6%
Andet	21	4%

I 70% af alle de matchingforslag, som organisationerne behandlede, vurderede de i 70% af sagerne, at forslaget lå inden for ansøgenes godkendelse, og forslaget blev derfor sendt direkte til ansøgerne til tilkendegivelse af, om de var indstillet på at modtage barnet, jf. tabellen nedenfor.

I forbindelse med amternes sagsbehandling vedrører indberetningerne oplysninger om afsluttede matchingforslag i amterne. Mens oplysningerne om matchinger fra organisationerne vedrører *børn* i forslag, vedrører amternes statistik således *sager* i amterne.

Som det ses af tabellen nedenfor, afsluttede amterne fra 1. april til 31. december 2000 i alt 424 matchingsager.

I de 414 sager, som blev afsluttet med, at et barn/børn forventes hjemtaget til ansøgeren, blev ansøgerens godkendelse udvidet i forbindelse med matchingen i 60 sager (svarende til 14%).

Antallet af udvidelser i forbindelse med en matching svarer nogenlunde til tidligere erfaringer på dette område. I en tidligere statistik, som Civilretsdirektoratet udgav i

Organisationerne vurdering af matchingforslaget

	Antal (procent)
Matchingforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt direkte til ansøgeren til tilkendegivelse af, om de er indstillet på at modtage barnet	336 (70%)
Tvivl om, hvorvidt matchingforslaget ligger inden for ansøgerens godkendelse – forslaget sendt til samrådet	4 (1%)
Matchingforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget sendt til samrådet, da ansøgeren ønsker at søge om at få godkendelsen udvidet til at omfatte det pågældende barn	38 (8%)
Matchingforslaget ligger uden for ansøgerens godkendelse. Forslaget er alene sendt til orientering til samrådet, da ansøgeren ikke har ønsket at søge om udvidet godkendelse	18 (4%)
Sagen er sendt til samrådet, da giverlandet har bragt et barn i forslag uden på forhånd at tage stilling til hos hvilken adoptant, barnet ønskes placeret	68 (14%)
Sagen er sendt til samrådet, da ansøgeren har reflekteret på omtalen af et konkret barn (>børn søger forældre<)	13 (3%)
I alt	477 (100%)

Sagens afslutning

	Antal	Procent
Barn/børn forventes hjemtaget til ansøgeren	414	98%
Ansøgerens godkendelse trukket tilbage	0	–
Sagen er henlagt	10	2%
I alt	424	100%

1998 vedrørende matchingsager i 1994 og 1997 blev ansøgerens godkendelse således udvidet i henholdsvis 12% i 1994 og 16% i 1997 af samtlige matchingsager behandlet i amterne i de to år.

Adoptionsnævnet udgiver årligt en statistik vedrørende godkendelses- og matchingsager. På nævnets hjemmeside findes endvidere løbende og opdaterede tal på adoptionsområdet.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

ADRESSE:

Adoptionsnævnet
Æbeløgade 1
2100 København Ø

KONTAKT TIL ADOPTIONSNÆVNET:

Telefon: 33 92 33 02
(telefonid fra kl. 10.00 til 14.30)
Telefax: 39 27 18 89
E-post adresse: an@adoptionsnaevnet.dk
Hjemmeside:
<http://www.adoptionsnaevnet.dk>

Adoptionsnævnets rådgivende børnelæger:

Når man som adoptant skal tage stilling til modtagelsen af et konkret barn, har man mulighed for at søge rådgivning hos nogle uvildige sagkyndige børnelæger, som er ansat af Adoptionsnævnet.

Der er ansat 8 læger til formålet, og adoptanterne skal henvende sig til lægen fra det amt, hvor vedkommende bor. Dog kan der i tilfælde af ferie, sygdom eller andet fravær af rådgiveren rettes henvendelse til den anførte bagvagt.

- **Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Bornholms Amt og Frederiksborg Amt:**

Speciallæge i pædiatri,
afdelingslæge **Mette Arrøe**,
Hælderne 13, 2850 Nærum,
Tlf.: 45 80 50 47 (kl. 17.00-20.00)
(bagvagt: Niels Tønnes Petersen)

- **Københavns Amt:**

Speciallæge i pædiatri,
kommunal børne- ungelæge
Niels Tønnes Petersen,
Rønnebærvej 103, 2840 Holte,
Tlf.: 51 36 52 24 eller 45 42 33 38
(efter kl. 17.00)
(bagvagt: Inge-Merete Nielsen)

- **Storstrøms Amt, Vestsjællands Amt og Roskilde Amt:**

Speciallæge i pædiatri,
overlæge **Inge-Merete Nielsen**,
Holmevej 87, 2860 Søborg,
Tlf.: 39 56 30 87 (efter kl. 18.00 samt
lørdage, søn- og helligdage)
(bagvagt: Mette Arrøe)

- **Fyns Amt, Sønderjyllands Amt og Ribe Amt:**
 Speciallæge i pædiatri,
 overlæge **Knud E. Petersen**,
 Johan Ottosens Vej 7,
 2000 Frederiksberg, Tlf.: 38 71 05 41
 (bagvagt: Hanne Nødgaard)

- **Århus Amt:**
 Speciallæge i pædiatri,
Hanne Nødgaard,
 Testrupvej 115, 8320 Mårslet,
 Tlf.: 86 29 24 31 (alle dage 17-21)
 (bagvagt: Knud E. Petersen)

- **Ringkøbing Amt og Vejle Amt:**
 Speciallæge i pædiatri,
 kommunal børne- ungelæge
Vibeke Hardam Nohns,
 Markledet 33, 6950 Ringkøbing,
 Tlf.: 40 37 25 55 (kl. 8.00-15.00)
 eller Tlf.: 97 32 61 13
 (efter kl. 15.00 samt weekend)
 (bagvagt: Hanne Nødgaard)

- **Viborg Amt og Nordjyllands Amt (Nordjylland – kun sager formidlet gennem DanAdopt):**
 Speciallæge i pædiatri,
 overlæge **Hans Christian Jacobsen**,
 Prinsensgade 29, 2.th., 9000 Aalborg,
 Tlf.: 98 77 07 08
 (dagligt kl. 18.00-21.00)
 (bagvagt: Lars P. Madsen)

- **Nordjyllands Amt (kun sager formidlet gennem Adoption Center):**
 Speciallæge i pædiatri,
 overlæge **Lars P. Madsen**, Asylvej 2 a,
 9000 Aalborg, Tlf.: 99 32 13 05
 (kl. 8.00-16.00) eller Tlf.: 98 11 60 11
 (bagvagt: Hans Christian Jacobsen)

O RDFORKLARING

ALMEN GODKENDELSE:

Er den mest almindelige godkendelse. Ansøgere, der har en almen godkendelse er godkendt til et barn i alderen 0-36 måneder uden væsentlige kendte fysiske eller psykiske problemer.

UDVIDET GODKENDELSE:

En godkendelse, som ligger uden for den almene godkendelse, dvs. en godkendelse til at adoptere et ældre barn, søskende eller et barn, som på grund af kendte fysiske eller psykiske helbredsmæssige forhold må anses for særligt ressourcekrævende.

Hvis et barn i forslag falder uden for ansørgernes godkendelse og ansøgeren ønsker at få godkendelsen udvidet til at omfatte barnet, er det samrådet som skal tage stilling til, om en sådan ansøgning kan imødekommes.

HAAGERKONVENTIONEN:

Danmark har tiltrådt Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. Konventionen er trådt i kraft i Danmark den 11. november 1997.

Konventionsteksten findes på Haagerkonferencens hjemmeside: <http://www.hcch.net/e/conventions/text33e.html>

FASE 1:

I fase 1 af undersøgelses- og godkendelsesforløbet vurderes det, om ansøgeren opfylder de generelle godkendelseskrav, som stilles til ansøgerens alder, samliv, helbred, strafforhold, boligforhold og økonomi. Kravene er nærmere fastlagt i godkendelsesbekendtgørelsen. Hvis ansøgeren opfylder de generelle krav, giver samrådet tilladelse til, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte. Opfylder ansøgeren ikke betingelserne, giver samrådet afslag på ansøgningen.

FASE 2:

Fase 2 består af et adoptionsforberedende kursus. Kurset er obligatorisk for alle, der søger om adoption af et barn fra et andet land for første gang. Kurset består af to weekendkurser og en mellemliggende hverdagsaften og afvikles tre steder i landet.

FASE 3:

Fase 3 kan påbegyndes, når ansøgeren – efter at have deltaget i det adoptionsforbe-

redende kursus – på ny retter henvendelse til samrådet. I fase 3 skal det vurderes, om man også efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at adoptere et barn fra et andet land.

17C-ERKLÆRING:

Ifølge Haagerkonventionens artikel 17c kan enhver beslutning om at betro et barn i de kommende adoptivforældres varetægt kun træffes i oprindelsesstaten, såfremt »centralmyndigheden i begge stater har godkendt, at adoptionsproceduren kan fortsætte«.

23-ERKLÆRING:

Haagerkonventionens artikel 23, nr. 1:
»Når den kompetente myndighed i den kontraherende stat, hvor adoptionen har fundet sted, har attesteret, at adoptionen er i overensstemmelse med konventionen, skal den anerkendes efter lovgivningen i de øvrige kontraherende stater. Attesten skal angive, hvornår og af hvem samtykke er blevet givet ifølge artikel 17, litra c.«

- 1) Adoptionsloven (lovbekendtgørelse nr. 1040 af 16. december 1999)
- 2) Godkendelsesbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 198 af 22. marts 2000)
- 3) Adoptionsnævnets forretningsorden (bekendtgørelse nr. 1041 af 16. december 1999)

ADOPTIONSLOVEN

Lovbekendtgørelse nr. 1040 af 16/12/1999 (Gældende)

- Kapitel 1 – Betingelser
- Kapitel 2 – Retsvirkninger
- Kapitel 3 – Ophævelse
- Kapitel 4 – Forskellige bestemmelser
- Kapitel 5 – Formidling
- Kapitel 6 – Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

Herved bekendtgøres adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 629 af 15. september 1986, med de ændringer, der følger af lov nr. 209 af 5. april 1989, lov nr. 389 af 7. juni 1989, lov nr. 389 af 14. juni 1995, lov nr. 233 af 2. april 1997 og lov nr. 358 af 2. juni 1999. Den bekendtgjorte lovtæst gælder først fuldt ud fra den 1. april 2000, jf. §2 i lov nr. 358 af 2. juni 1999.

KAPITEL 1

Betingelser

§ 1. Adoption meddeles ved bevilling, der udfærdiges af statsamtet.

Stk. 2. Ved adoption af et barn fra et andet land har bevillingen virkning fra barnets ankomst her til landet.

§ 2. Adoption må kun bevilges, når den efter foretaget undersøgelse kan antages at være til gavn for den, som ønskes adopte-

ret, og denne enten ønskes opfostret hos adoptanten eller har været opfostret hos denne, eller der foreligger anden særlig grund til adoptionen.

§ 3. Bevilling til adoption af eget barn kan ikke meddeles.

§ 4. Bevilling til adoption kan kun meddeles den, som er fyldt 25 år. Når særlige

grunde taler derfor, kan bevilling dog meddeles den, som er fyldt 18 år.

§ 4 a. Er den, som ønskes adopteret, under 18 år, må adoption kun bevilges, når ansøgeren er godkendt som adoptant, jf. §§25 a og 25 b.

Stk. 2. Godkendelse kræves dog ikke ved adoption af ægtefælles barn eller adoptivbarn eller efter regler fastsat af justitsministeren i tilfælde, hvor der består nært slægtskab eller andet særligt tilknytningsforhold mellem adoptanten og adoptivbarnet eller dets forældre.

§ 5. Den, som er gift, kan kun adoptere sammen med sin ægtefælle, medmindre denne er forsvundet eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller lignende tilstand er ude af stand til at handle fornuftmæssigt. Dog kan den ene ægtefælle med den andens samtykke adoptere dennes barn eller adoptivbarn.

Stk. 2. Kun ægtefæller kan adoptere sammen.

§ 6. Er den, der ønskes adopteret, fyldt 12 år, bør bevillingen ikke meddeles uden den pågældendes samtykke, medmindre indhentelse af samtykket skønnes at være til skade for barnet.

Stk. 2. Samtykket skal afgives under personligt fremmøde for statsamtet eller for anden myndighed eller institution, der er godkendt i medfør af §8, stk. 1. Inden barnet afgiver samtykke, skal der finde en samtale sted med barnet om adoptionen, og

barnet skal gøres bekendt med adoptionens betydning.

Stk. 3. Er barnet under 12 år, skal der foreligge oplysning om dets holdning til den påtænkte adoption i det omfang, barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det. Ved afgørelsen skal der i videst muligt omfang tages hensyn til barnets holdning til den påtænkte adoption.

§ 7. Adoption af en person, som er under 18 år og umyndig, kræver samtykke fra forældrene.

Stk. 2. Hvis den ene af forældrene er uden del i forældremyndigheden, forsvundet eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller lignende tilstand er ude af stand til at handle fornuftmæssigt, kræves kun samtykke fra den anden.

Stk. 3. Gælder det i stk. 2 anførte begge forældrene, kræves samtykke fra værge.

§ 8. Samtykke efter §7 skal afgives skriftligt under personligt fremmøde for statsamtet eller for anden myndighed eller institution, som er godkendt dertil af justitsministeren.

Stk. 2. Samtykke kan ikke modtages før 3 måneder efter barnets fødsel, medmindre ganske særlige forhold foreligger.

Stk. 3. Forinden samtykket modtages, skal forældrene (værge) være vejledt om adoptionens og samtykkets retsvirkninger.

Stk. 4. Samtykke kan meddeles til, at barnet adopteres af den, som udpeges af en myndighed eller institution, som har beføjelse til at medvirke ved adoption af børn.

Stk. 5. Justitsministeren kan bestemme, at samtykke afgivet for en udenlandsk myndighed eller institution ligestilles med samtykke afgivet for dansk myndighed eller institution, og kan i så fald tillade afvigelse fra reglerne i stk. 1-3.

§ 9. Tilbagekaldes et i overensstemmelse med §8 meddelt samtykke, kan adoptionsbevilling dog meddeles, såfremt tilbagekaldelsen under særlig hensyntagen til barnets tarv ikke er rimeligt begrundet.

Stk. 2. Selv om der ikke kan opnås samtykke efter §7, kan adoptionsbevilling dog i særlige tilfælde meddeles, såfremt hensynet til barnets tarv afgørende tilsiger dette. Er barnet undergivet børne- og ungdomsforsorg, kræves samtykke fra den sociale ankestyrelse.

§ 10. Statsamtet kan efter anmodning fra den sociale ankestyrelse tillade, at et barn, der er undergivet børne- og ungdomsforsorg, senere bortadopteres, selv om samtykke efter §7 ikke kan opnås. Tilladelse kan kun meddeles under de i §9, stk. 2, nævnte betingelser.

§ 11. Beslutter statsamtet, at bevilling eller tilladelse efter §§9 eller 10 skal meddeles, selv om samtykke til adoption efter §7 ikke foreligger, underrettes forældrene eller værge herom. Beslutter statsamtet, at der ikke kan meddeles bevilling efter §9, stk. 1, underrettes den, der søger om adoption eller har barnet i pleje med henblik på adoption. Beslutningen skal være skriftlig og udleve-

res af statsamtet til de pågældende personligt eller forkyndes for dem. Inden 14 dage efter, at de har modtaget beslutningen, eller efter forkyndelsen kan de forlange sagen forelagt for justitsministeren eller indbragt for retten. Statsamtet kan, når særlige grunde taler derfor, fastsætte en længere frist eller inden fristens udløb forlænge denne. Beslutningen skal indeholde oplysning om adgangen til at få afgørelsen prøvet af justitsministeren og domstolene og om fristen herfor.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis en afgørelse efter §§9 eller 10 træffes eller opretholdes af justitsministeren.

Stk. 3. Justitsministeren kan ikke prøve afgørelsen, hvis anmodning om forelæggelse for ministeren modtages efter udløbet af fristen i stk. 1.

Stk. 4. Modtager statsamtet anmodning om, at beslutningen prøves af retten, indbringer statsamtet sagen efter reglerne i retsplejelovens kap. 43 b, medmindre bevilling er udfærdiget efter udløbet af fristen i stk. 1.

Stk. 5. Opretholder retten statsamtets eller justitsministerens beslutning om, at bevilling eller tilladelse efter §§9 eller 10 skal meddeles, eller beslutter retten, at bevilling kan meddeles, selv om samtykke er tilbagekaldt, kan bevilling ikke meddeles, før anke- eller kærefristen er udløbet, uden at anke eller kære er iværksat. Det samme gælder, hvis retten afviser prøvelse, jf. retsplejelovens §475 b, stk. 4.

§ 12. Har statsamtet besluttet, at der bør ses bort fra, at samtykke til adoption ikke foreligger, kan barnet, såfremt det opholder sig hos den, der søger adoption, ikke af forældremyndighedens indehaver fjernes fra an søgerens hjem under adoptionssagens behandling. Det samme gælder, hvis den sociale ankestyrelse har givet samtykke efter §9, stk. 2, 2. pkt., eller fremsat anmodning efter §10.

§ 13. Fra forældre, hvis samtykke ikke kræves efter §7, stk. 1-2, skal der, inden afgørelse træffes, indhentes en erklæring, medmindre dette skønnes at ville kunne være til væsentlig skade for barnet eller at ville medføre en uforholdsmæssig forsinkelse af sagen.

§ 14. Den, som er under værgemål efter værgemålslovens §5 eller under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens §6, må ikke adopteres, uden at erklæring er indhentet fra værgeren.

§ 15. Adoption kan ikke meddeles, hvis nogen, der skal afgive samtykke til adoptionen, yder eller modtager vederlag eller nogen anden form for modydelse, herunder betaling for tabt arbejdsfortjeneste. Statsamtet kan afkræve enhver, der har kendskab til forholdene, alle oplysninger til brug ved afklaringen af, om der er ydet eller modtaget vederlag m.v. som nævnt i 1. pkt.

KAPITEL 2

Retsvirkninger

§ 16. Ved adoption indtræder samme retsforhold mellem adoptant og adoptivbarn som mellem forældre og deres ægtebarn, og barnet og dets livsarvinger arver og arves af adoptanten og dennes slægt, som om adoptivbarnet var adoptantens eget barn. Samtidig bortfalder retsforholdet mellem adoptivbarnet og dets virkelige slægt.

Stk. 2. Såfremt en ægtefælle adopterer sin ægtefælles barn eller adoptivbarn, får barnet i forhold til ægtefællerne samme retsstilling, som om det var deres fælles barn.

Stk. 3. Med hensyn til adoptivbarnets navn gælder reglerne i lovgivningen om personnavne.

§ 17. Adoption giver ikke successionsret til len, stamhuse eller andre fideikommissar, medmindre dette særlig er hjemlet.

KAPITEL 3

Ophævelse

§ 18. Adoptivforholdet kan ophæves af justitsministeren, når adoptanten og adoptivbarnet er enige derom. Er nogen af parterne under værgemål efter værgemålslovens §5 eller under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens §6, skal erklæring fra værgeren indhentes.

Stk. 2. Er adoptivbarnet under 18 år, kan ophævelse efter stk. 1 finde sted, hvis adoptanten og adoptivbarnets biologiske forældre er enige derom og ophævelsen er bedst for barnet.

Stk. 3. Er barnet fyldt 12 år, kan ophævelse af adoptivforholdet ikke ske uden barnets samtykke. Samtykket skal afgives under personligt fremmøde for statsamtet eller for anden myndighed eller institution, der er godkendt i medfør af §8, stk. 1. Inden barnet afgiver samtykke, skal der finde en samtale sted med barnet om ophævelsen af adoptivforholdet, og barnet skal gøres bekendt med ophævelsens betydning.

Stk. 4. Er barnet under 12 år, skal der foreligge oplysning om dets holdning til den påtænkte ophævelse af adoptivforholdet, i det omfang barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det. Ved afgørelsen skal der i videst muligt omfang tages hensyn til barnets holdning til den påtænkte ophævelse af adoptivforholdet.

Stk. 5. Når adoptanterne er døde, kan justitsministeren på begæring af barnets biologiske forældre ophæve adoptivforholdet, hvis det er bedst for barnet. Stk. 3 og 4 finder tilsvarende anvendelse.

§ 19. Adoptivforholdet bliver efter påstand at ophæve ved dom, såfremt adoptanten har forset sig groft mod barnet eller i væsentlig grad forsømmer de ham ifølge adoptionen påhvilende forpligtelser, eller såfremt ophævelse i øvrigt skønnes at være af væsentlig betydning for adoptivbarnet.

Stk. 2. Sag om ophævelse anlægges af adoptivbarnet. Hvis barnet er umyndigt eller på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller lignende tilstand er ude af stand til at handle fornuftsmæssigt, anlægges sagen af barnets værge, af dets virkelige fader eller

moder eller af justitsministeren eller den, han bemyndiger dertil.

§ 20. Hvis ægtefæller har fælles adoptivbarn, kan adoptivforholdet kun ophæves over for dem begge.

Stk. 2. I de i §19 nævnte tilfælde kan ophævelse ske, selv om de dér nævnte forhold kun gælder den ene af adoptanterne.

§ 21. Kan der ikke efter retsplejelovens almindelige regler påvises noget værneting, for hvilket sag til ophævelse af et adoptivforhold kan indbringes, anlægges sagen ved den ret, som justitsministeren bestemmer.

§ 22. Ved ny adoption anses det tidligere adoptivforhold for ophævet, jf. dog § 16, stk. 2.

§ 23. Ved ophævelse bortfalder retsvirkningerne af adoptionen mellem adoptivbarnet og adoptanten og dennes slægt. Når særlige grunde taler derfor, kan retten ved ophævelse efter §19 bestemme, at adoptanten skal betale bidrag til barnets underhold.

Stk. 2. Ophæves adoptivforholdet i medfør af §18, stk. 2 eller 5, genindtræder barnet i retsforholdet til den virkelige slægt.

Stk. 3. I de i §19 nævnte tilfælde kan retten under hensyntagen til anledningen til ophævelsen, barnets alder og de øvrige omstændigheder bestemme, at retsforholdet mellem barnet og dets virkelige slægt skal genopstå.

Stk. 4. I øvrigt genindtræder ingen retsvirkninger i forhold til den virkelige slægt.

§ 24. Forud for ophævelsen af et adoptivforhold i medfør af §19 skal retten så vidt muligt lade indhente erklæring fra de personer, hvis samtykke eller erklæring kræves til adoptionsbevillingens meddelelse. Retten kan dog, når særlige forhold taler derfor, og der ikke er spørgsmål om at lade retsforholdet til den virkelige slægt genopstå, bestemme, at sådan erklæring ikke skal indhentes.

KAPITEL 4

Forskellige bestemmelser

§ 25. Justitsministeren fastsætter regler om godkendelse som adoptant og adoptionssagers behandling, herunder om indholdet af ansøgninger om adoption m.v. og om afgivelse af samtykke til adoption, jf. §§6 og 8.

§ 25 a. Justitsministeren opretter for hver amtskommune og for Københavns henholdsvis Frederiksberg Kommune et eller flere samråd, der efter undersøgelse foretaget af amtskommunen (kommunen) afgør, om en ansøger kan godkendes som adoptant, jf. §4 a.

Stk. 2. Samrådet kan træffe afgørelse om bortfald af en godkendelse som adoptant, hvis betingelserne for at blive godkendt som adoptant ikke længere er opfyldt, eller hvis ansøgeren i øvrigt ikke kan anses for egnet som adoptant.

Stk. 3. Samrådet består af et medlem med social uddannelse, en jurist og en læge. Det ene medlem skal være medarbejder ved amtskommunen (kommunen).

Stk. 4. Samrådenes medlemmer samt stedfortrædere for disse beskikkes af justitsministeren for indtil 4 år ad gangen.

Stk. 5. Samrådenes afgørelse træffes ved flertal. Justitsministeren fastsætter forretningsordenen for samrådene.

§ 25 b. Adoptionsnævnet består af en formand og et antal andre medlemmer. Formanden skal være jurist. I behandlingen af hver klagesag deltager mindst 5 medlemmer, herunder formanden eller et medlem, der opfylder betingelserne for at kunne være formand for nævnet. Nævnets afgørelse træffes ved flertal. Justitsministeren fastsætter forretningsordenen for nævnet.

Stk. 2. Nævnets medlemmer samt stedfortrædere for disse beskikkes af justitsministeren for indtil 4 år ad gangen.

Stk. 3. Et samråds afgørelser i medfør af denne lov kan indbringes for Adoptionsnævnet.

Stk. 4. Adoptionsnævnet fører tilsyn med samrådene. Justitsministeren fastsætter nærmere regler for tilsynsvirksomheden.

Stk. 5. Justitsministeren kan henlægge andre opgaver til Adoptionsnævnet end dem, der er nævnt i stk. 3 og 4.

Stk. 6. Adoptionsnævnet kan i forbindelse med behandlingen af andre sager end klagesager indkalde personer, som må antages at have særlig indsigt eller interesse i de spørgsmål, der behandles af nævnet.

§ 25 c.¹⁾ Deltagelse i et adoptionsforberedende kursus er en betingelse for, at personer, der ikke tidligere har adopteret et barn

fra et andet land, kan godkendes som adoptanter til et sådant barn.

Stk. 2. Samrådet kan efter regler fastsat af justitsministeren bestemme, at personer, der tidligere har adopteret et barn fra et andet land, skal deltage i et adoptionsforberedende kursus for på ny at blive godkendt som adoptanter til et sådant barn, hvis der er behov for det.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om indholdet og tilrettelæggelsen af de kurser, der er nævnt i stk. 1 og 2, herunder om betaling.

§ 26. Ved overenskomst med fremmed stat kan det bestemmes, at dennes statsborgere kun kan adoptere eller adopteres her i landet under bestemte, traktatmæssigt fastsatte betingelser.

Stk. 2. Tilsvarende bestemmelser kan træffes med hensyn til ophævelse af adoptivforholdet, når adoptanten er fremmed statsborger.

§ 27. Med hensyn til bestemt angivne fremmede stater kan det ved kongelig anordning fastsættes, at danske statsborgere kun under bestemte betingelser kan adoptere eller adopteres i vedkommende stat.

Stk. 2. På samme måde kan det bestemmes, at adoptivforholdet ikke kan hæves i fremmed stat med virkning her i riget, når adoptanten er dansk statsborger.

§ 28. Den, der har bopæl her i landet, kan kun adoptere efter reglerne i denne lov.

Stk. 2. Justitsministeren eller den, mini-

steren bemyndiger hertil, kan bestemme, at en adoption kan bevilges i et andet land, når adoptionen er gennemført i overensstemmelse med Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

§ 29. Den, der har bopæl i udlandet, kan kun adoptere efter reglerne i denne lov, hvis ansøgeren eller dennes ægtefælle har dansk statsborgerskab og adoption som følge heraf ikke kan gennemføres i det land, hvor ansøgeren bor, og en dansk adoptionsbevilling får gyldighed i bopælslandet.

Stk. 2. Justitsministeren kan i øvrigt tillade adoption, hvis sagen har en særlig tilknytning til landet.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder dog ikke anvendelse på adoptioner, der er omfattet af Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner.

§ 29 a. Justitsministeren udpeger en centralmyndighed, der skal varetage de opgaver og forpligtelser, som det efter Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner påhviler centralmyndigheden at varetage.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om centralmyndighedens virksomhed.

§ 29 b. Justitsministeren nedsætter et adoptionsråd.

Stk. 2. Rådet består af en formand og indtil 14 andre medlemmer, herunder repræsentanter for Adoptionsnævnet, de formidlende organisationer, amtskommunerne, statsamterne og Landsforeningen Adoption og Samfund. Medlemmerne udpeges af justitsministeren for fire år.

Stk. 3. Rådets opgave er at følge udviklingen på adoptionsområdet og herunder medvirke til at skabe debat om generelle og principielle adoptionsspørgsmål. Rådet kan afgive henstillinger og anbefalinger m.v. til de relevante myndigheder og organisationer. Rådet kan til brug for sin virksomhed anmode myndigheder og organisationer om at stille oplysninger til rådighed.

Stk. 4. Justitsministeren stiller sekretariatsbistand til rådighed for rådet.

Stk. 5. Rådet fastsætter selv sin forretningsorden.

KAPITEL 5

Formidling

Adoption

§ 30. Justitsministeren kan give en eller flere private organisationer tilladelse til at yde adoptionshjælp vedrørende børn, som ikke har dansk statsborgerskab.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter nærmere regler og vilkår om adoptionshjælp efter stk. 1 og fører tilsyn med virksomheden.

Stk. 3. Justitsministeren kan bemyndige Adoptionsnævnet til at føre tilsyn med de organisationer, der har fået tilladelse efter stk. 1.

Stk. 4. Justitsministeren kan fastsætte regler, hvorefter personer, der ønsker at adoptere, pålægges at søge bistand hos en organisation, der har tilladelse efter stk. 1.

§ 31. Bistand til at skaffe forbindelse mellem personer, der ønsker at adoptere, og et barn med henblik på adoption og til at gennemføre en adoption (adoptionshjælp) må kun ydes af de myndigheder og organisationer, der er nævnt i §§25, 25 a, 25 b og 30.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 omfatter dog ikke juridisk bistand o.lign. i forbindelse med henvendelser til de nævnte myndigheder eller til fremskaffelse af oplysninger, som kræves af disse.

Døgnpleje

§ 32. Bistand til at gennemføre anbringelse af et barn under 14 år i døgnpleje på længere eller ubestemt tid må kun ydes af og modtages hos en offentlig myndighed eller med forudgående samtykke fra en offentlig myndighed.

Stk. 2. Annoncering med tilbud om døgnpleje som nævnt i stk. 1 må kun foretages af eller med samtykke fra en offentlig myndighed.

Formidling af surrogatmoderskab

§ 33. Hjælp må ikke ydes eller modtages med henblik på at opnå forbindelse mellem en kvinde og en anden, der ønsker, at kvinden skal føde et barn til denne.

Stk. 2. Annoncering må ikke foretages med henblik på at opnå en forbindelse, som nævnt i stk. 1.

Straffebestemmelser

§ 34. Med bøde eller hæfte straffes den, der

- 1) tilsidesætter vilkår fastsat efter §30, stk. 2, eller
- 2) overtræder §§31-33.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes efter §30, stk. 2, kan der fastsættes straf af bøde eller hæfte for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

KAPITEL 6

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 35. Loven træder i kraft den 1. oktober 1972.

§ 36. Reglerne i §6, stk. 2, og §8 anvendes ikke på samtykke meddelt før lovens ikrafttræden.

§ 37. Kapitel 2 anvendes på:

- 1) adoptivforhold stiftet den 1. januar 1957 eller senere,
- 2) adoptivforhold stiftet før den 1. januar 1957, når der efter §39, stk. 2, er tillagt bevillingen retsvirkninger efter kap. 2, og
- 3) adoptivforhold stiftet før den 1. januar 1957, når der efter §27, stk. 2, i lov nr. 140 af 25. maj 1956 om adoption er tillagt bevillingen retsvirkninger efter den nævnte lovs §13, jf. §12.

Stk. 2. Uanset stk. 1, nr. 1, anvendes

bestemmelsen i §13, stk. 2, 2. pkt., i lov nr. 140 af 25. maj 1956 om adoption på adoptionsbevillinger meddelt før lovens ikrafttræden med bestemmelse om, at barnets arveret efter den virkelige slægt bevares.

§ 38. Kap. 3 anvendes også på adoptivforhold stiftet før lovens ikrafttræden.

§ 39. For adoptivforhold, som er stiftet før den 1. januar 1957, og som ikke er omfattet af §37, stk. 1, nr. 2 eller 3, gælder lov nr. 87 af 26. marts 1923 om adoption bortset fra §13, stk. 2, og §§18-24.

Stk. 2. Justitsministeren kan, når omstændighederne taler derfor, tillægge adoptivforhold stiftet før den 1. januar 1957 retsvirkninger efter nærværende lovs kap. 2.

§ 40. Fra lovens ikrafttræden ophæves lov nr. 140 af 25. maj 1956 om adoption.

§ 40 a. Regeringen kan indgå overenskomst med andre stater om forholdet mellem dansk og fremmed rets regler om adoption. Overenskomsten finder anvendelse her i landet efter bekendtgørelse i Lovtidende.

Stk. 2. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om forholdet mellem danske og andre nordiske landes regler om adoption.

§ 41. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Lov nr. 358 af 2. juni 1999, ved hvis § 1, der er foretaget forskellige ændringer af §§18, 23, 25 b, 28, 34, 37 og 39 samt indsat et nyt stk. 2 i §1, nye stk. 3 og 4 i §18, et nyt stk. 2 i §25 a, nye stk. 4-6 i §25 b, et nyt stk. 3 i §30 samt indsat en §25 c og en §29 b, indeholder i §§2 og 3 følgende bestemmelser:

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2000, §1, nr. 8²⁾, dog først den 1. april 2000.

§ 3

Ansøgninger om godkendelse som adoptant, der er indgivet inden lovens ikrafttræden, færdigbehandles efter de hidtil gældende regler.

Justitsministeriet, den 16. december 1999

Frank Jensen

/Anne Thalbitzer

¹⁾ §25 c træder i kraft den 1. april 2000.

²⁾ Ved §1, nr. 8, indsættes §25 c.

BEKENDTGØRELSE OM GODKENDELSE SOM ADOPTANT (GODKENDELSESBEKENDTGØRELSEN)

Bekendtgørelse nr. 198 af 22. marts 2000 (Gældende)

- Kapitel 1 – Godkendelse som adoptant
- Kapitel 2 – Undersøgelles- og godkendelsesforløbet ved ansøgning om godkendelse som adoptant til et dansk barn
- Kapitel 3 – Undersøgelles- og godkendelsesforløbet ved ansøgning om godkendelse som adoptant til et barn fra et andet land
- Kapitel 4 – Bortfald af godkendelsen som adoptant
- Kapitel 5 – Udenlandsk barn i forslag (matchingforslag)
- Kapitel 6 – Formidling af børn fra andre lande
- Kapitel 7 – Bortadoption af et dansk barn
- Kapitel 8 – Administrative bestemmelser
- Kapitel 9 – Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

I medfør af §§25, 25 b, 25 c og 30 i adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1040 af 16. december 1999, fastsættes:

KAPITEL 1

Godkendelse som adoptant

Kompetence m.v.

§ 1. Adoption af et barn under 18 år kræver, at ansøgeren er godkendt som adoptant. Afgørelsen træffes af adoptionssamrådet ved den amtskommune (i København og på Frederiksberg ved den kommune), hvor ansøgeren bor eller opholder sig.

Stk. 2. Godkendelse kræves ikke ved adoption af ægtefælles barn eller adoptiv-

barn, barnebarn, søskendes barn eller barn af forældre, som ansøgeren gennem nært og længerevarende bekendtskab er særlig nært knyttet til.

§ 2. Godkendelse som adoptant kan meddeles:

- 1) til at adoptere et konkret barn (konkret godkendelse), eller
- 2) til at adoptere et barn, der bringes i forslag fra en dansk eller udenlandsk adoptionsformidlende myndighed eller organisation (abstrakt godkendelse).

Stk. 2. Adoptionssamrådet fastsætter indholdet af den abstrakte godkendelse (godkendelsesrammen).

Ansøgningen

§ 3. Ansøgning om godkendelse som adoptant indgives til amtskommunen. Et ægtepar indgiver ansøgningen i fællesskab.

§ 4. Ansøgningen indgives på en blanket, der er godkendt af Civilretsdirektoratet.

Ansøgningen skal vedlægges:

- 1) oplysningsskema,
- 2) fødsels- og dåbs- (navne)attest,
- 3) vielsesattest, hvis ansøgeren er gift,
- 4) skatteattest og restanceerklæring,
- 5) helbredserklæring og
- 6) helbredsattest.

Stk. 2. Oplysningsskema og helbreds-erklæring udfyldes af ansøgeren på blanketter, der er godkendt af Civilretsdirektoratet.

Stk. 3. Helbredsattesten udstedes af ansøgerens sædvanlige læge på en blanket, der er godkendt af Civilretsdirektoratet. Hvis en anden læge udsteder attesten, skal ansøgeren give en fyldestgørende grund herfor. Helbredsattesten må ved ansøgningens indlevering ikke være mere end 3 måneder gammel.

Godkendelseskrav

§ 5. En ansøger kan godkendes som adoptant, når ansøgeren opfylder kravene i §§6-9, og ansøgeren i øvrigt kan anses for egnet til at opfostre et adoptivbarn alene, eller hvis ansøgeren er gift, jf. stk. 2, sammen med sin ægtefælle.

Stk. 2. En ansøger, som er gift, kan kun godkendes som adoptant, hvis ægtefællen samtidig godkendes som adoptant, jf. adoptionslovens §5, stk. 1. Dette gælder dog ikke, hvis ægtefællen befinder sig i en af de i adoptionslovens §5, stk. 1, 1. pkt., in fine, nævnte tilstande.

§ 6. Det er en betingelse for at blive godkendt som adoptant, at ansøgerens alder på ansøgningstidspunktet ikke overstiger barnets alder med mere end 40 år.

Stk. 2. Betingelsen i stk. 1 kan dog fraviges, hvis:

- 1) kun den ene ægtefælles alder overstiger barnets alder med mere end 40 år, mens den anden ægtefælle er noget yngre, eller
- 2) ansøgeren inden rimelig tid efter at have modtaget et adoptivbarn ansøger om godkendelse til adoption af endnu et barn, eller
- 3) der foreligger særlige omstændigheder i øvrigt.

§ 7. Det er endvidere en betingelse for at blive godkendt som adoptant,

- 1) at ansøgerens fysiske og psykiske helbredstilstand ikke forringer mulighe-

derne for, at adoptionsforløbet bliver til barnets bedste,

- 2) at ansøgeren råder over en bolig, der er egnet til at danne rammerne for opfostring af barnet,
- 3) at ansøgeren har forsvarlige økonomiske forhold, og
- 4) at ansøgeren ikke er straffet for forhold, der giver anledning til berettiget tvivl om ansøgerens egnethed til at adoptere.

§ 8. Et ægtepar kan kun godkendes som adoptanter, hvis de på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen har levet sammen i mindst 2 ½ år, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

§ 9. Deltagelse i et adoptionsforberedende kursus er en betingelse for, at en ansøger, der ikke tidligere har adopteret et barn fra et andet land, kan godkendes som adoptant til et sådant barn.

Stk. 2. Samrådet kan beslutte, at en ansøger, der tidligere har adopteret et barn fra et andet land, skal deltage i et adoptionsforberedende kursus for på ny at blive godkendt til et sådant barn, hvis der er behov for det.

KAPITEL 2

Undersøgelses- og godkendelsesforløbet ved ansøgning om godkendelse som adoptant til et dansk barn

§ 10. Når amtskommunen modtager en ansøgning om godkendelse som adoptant til et

barn, der bor i Danmark, tilvejebringer amtskommunen de oplysninger, der er nødvendige for adoptionssamrådets bedømmelse af ansøgningen. Amtskommunens lægelige, psykologiske, sociale og juridiske sagskundskab inddrages efter den enkelte sags omstændigheder i behandlingen.

Stk. 2. Beslutning om at iværksætte medicinsk, psykiatrisk, psykologisk eller anden specialundersøgelse træffes af samrådet. Dette gælder, selv om ansøgeren er indforstået med, at undersøgelsen foretages.

Stk. 3. Amtskommunen skal sikre, at ansøgeren modtager rådgivning i fornødent omfang.

§ 11. Adoptionssamrådet træffer på baggrund af amtskommunens undersøgelser afgørelse om, hvorvidt ansøgeren kan godkendes som adoptant.

§ 12. Hvis ansøgeren ikke opfylder betingelserne i §§6-8, kan adoptionssamrådet afslå en ansøgning om godkendelse som adoptant uden nærmere undersøgelse.

§ 13. Når ansøgeren er godkendt som adoptant til anonym adoption af et dansk barn, indsender amtskommunen adoptionssamrådets afgørelse, journaler og andet materiale af betydning for sagen til Adoptionsnævnet med henblik på nævnets udvælgelse efter §35.

Stk. 2. Har det ikke været muligt inden et år fra godkendelsen at anvise ansøgeren et barn til adoption, kan Adoptionsnævnet henlægge sagen.

KAPITEL 3

Undersøgelles- og godkendelsesforløbet ved ansøgning om godkendelse som adoptant til et barn fra et andet land
Undersøgelles esforløbet i amtskommunen

§ 14. Undersøgellesforløbet i amtskommunen falder i to faser. Undersøgellesens første fase (fase 1) indledes, når amtskommunen modtager en ansøgning om godkendelse som adoptant til et barn fra et andet land. Undersøgellesens sidste fase (fase 3) indledes efter anmodning fra ansøgeren, når samrådet har tilkendegivet, at undersøgelles- og godkendelsesforløbet kan fortsætte, jf. §16, og ansøgeren har deltaget i et adoptionsforberedende kursus, hvis dette kræves, jf. §9.

Stk. 2. Ansøgeren tilvejebringer forud for fase 3 bekræftelse på,

- 1) at ansøgeren er tilmeldt en formidlende organisation, jf. §32, eller at ansøgeren har fået Civilretsdirektoratets tilladelse i medfør af § 33, og
- 2) at ansøgeren har deltaget i et adoptionsforberedende kursus, hvis dette kræves.

Stk. 3. Anmodning om iværksættelse af fase 3 skal indgives inden tre måneder efter, at samrådet i medfør af §16 har tilkendegivet, at undersøgelles- og godkendelsesforløbet kan fortsætte. Hvis ansøgeren skal deltage i et adoptionsforberedende kursus, skal anmodningen være indgivet inden ét år efter samrådets afgørelse i medfør af §16. Samrådet kan i særlige tilfælde dispensere fra fristen.

§ 15. I fase 1 tilvejebringer amtskommunen de oplysninger, der er nødvendige for adoptionsamrådets stillingtagen efter §16.

Stk. 2. I fase 3 udarbejder amtskommunen til brug for adoptionsamrådets afgørelse efter §17 en individuel beskrivelse af ansøgeren.

Stk. 3. Beslutning om at iværksætte medicinsk, psykiatrisk, psykologisk eller anden specialundersøgelse træffes af adoptionsamrådet. Dette gælder, selv om ansøgeren er indforstået med, at undersøgelles foretages.

Stk. 4. Amtskommunen skal sikre, at en ansøger, der kan godkendes uden deltagelse i et adoptionsforberedende kursus, modtager rådgivning i fornødent omfang.

Godkendelsesforløbet i adoptionsamrådet

§ 16. Adoptionsamrådet tager snarest muligt efter ansøgningens indgivelse stilling til, om ansøgeren opfylder de generelle betingelser i §§6-8.

Stk. 2. Opfylder ansøgeren betingelserne, tilkendegiver adoptionsamrådet, at undersøgelles- og godkendelsesforløbet kan fortsætte.

Stk. 3. Opfylder ansøgeren ikke betingelserne, meddeles ansøgeren afslag på godkendelse som adoptant.

§ 17. Som afslutning på undersøgelles- og godkendelsesforløbet tager adoptionsamrådet stilling til, om ansøgeren efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at opfostre et adoptivbarn.

Stk. 2. Hvis ansøgeren efter en individuel vurdering kan anses for egnet til at opfostre et adoptivbarn, godkendes ansøgeren som adoptant. I modsat fald meddeles afslag.

Adoptionsforberedende kursus

§ 18. Civilretsdirektoratet tilrettelægger og udbyder det i §9 nævnte adoptionsforberedende kursus, der indgår som en selvstændig del af undersøgelses- og godkendelsesforløbet (fase 2).

§ 19. Deltagelse i kurset kan først finde sted, når:

- 1) adoptionssamrådet har tilkendegivet, at undersøgelses- og godkendelsesforløbet kan fortsætte, jf. §16, og
- 2) betaling af det i §40 nævnte beløb er sket.

Stk. 2. Tilmelding indgives af ansøgeren til Civilretsdirektoratet, når betingelserne i stk. 1, nr. 1, er opfyldt.

§ 20. Ansøgeren anses for at have deltaget i et adoptionsforberedende kursus, når ansøgeren har gennemført hele kurset efter en kursusplan, der er tilrettelagt af Civilretsdirektoratet.

Stk. 2. Ægtefæller skal have deltaget i kurset samtidigt.

§ 21. Adoptionssamrådet kan, indtil der er truffet afgørelse i medfør af §17, beslutte, at en ansøger, der tidligere har adopteret et barn fra et andet land, skal deltage i et adoptionsforberedende kursus for på ny at

blive godkendt til adoption af et sådant barn, hvis der er behov herfor.

Stk. 2. Træffer adoptionssamrådet afgørelse som nævnt i stk. 1, bestemmer samrådet samtidig, hvilke dele af kurset ansøgeren skal deltage i.

Stk. 3. Amtskommunens undersøgelse sættes i bero, indtil ansøgeren har deltaget i det adoptionsforberedende kursus i overensstemmelse med samrådets beslutning. Det adoptionsforberedende kursus skal være gennemført, og ansøgeren skal have anmodet om genoptagelse af undersøgelsen senest ét år efter, at adoptionssamrådet traf afgørelse om deltagelse i kurset.

§ 22. Der må ikke til brug for adoptionssamrådets afgørelse om godkendelse som adoptant indhentes oplysninger om ansøgeren, som er fremkommet i forbindelse med deltagelsen i et adoptionsforberedende kursus. Sådanne oplysninger må heller ikke af kursuslederne eller af andre videregives til amtskommunen eller adoptionssamrådet.

KAPITEL 4

Bortfald af godkendelsen som adoptant

§ 23. Adoptionssamrådet kan træffe afgørelse om bortfald af en godkendelse som adoptant, hvis betingelserne for at blive godkendt som adoptant ikke længere er opfyldt, eller hvis ansøgeren i øvrigt ikke kan anses for egnet som adoptant, jf. adoptionslovens §25 a, stk. 2.

Stk. 2. De undersøgelser, der er nødvendige for samrådets afgørelse efter stk. 1, foretages af amtskommunen.

Stk. 3. Ansøgeren har pligt til at meddele amtskommunen, hvis der indtræder relevante ændringer i ansøgerens forhold.

KAPITEL 5

Udenlandsk barn i forslag (matchingforslag)

§ 24. Når ansøgeren er godkendt som adoptant til et barn fra et andet land, udarbejder amtskommunen på baggrund af den individuelle beskrivelse af ansøgeren en rapport om ansøgerens forhold til brug for de udenlandske adoptionsmyndigheder. Amtskommunen sender rapporten til den formidlende organisation, som ansøgeren er tilmeldt, jf. §32, eller til den udenlandske adoptionsformidlende myndighed eller organisation, jf. §33.

§ 25. Når der gennem den formidlende organisation, som ansøgeren er tilmeldt, bringes et konkret barn i forslag til ansøgeren, foretager den formidlende organisation en vurdering af, om barnet må anses for at ligge inden for ansøgerens godkendelse. Den formidlende organisation orienterer ansøgeren om vurderingen og sender samtidig oplysningerne om barnet til ansøgeren.

§ 26. Vurderer den formidlende organisation, at det barn, der er bragt i forslag, utvivlsomt ligger inden for ansøgerens godkendelse, anmoder den formidlende organisa-

tion ansøgeren om at tilkendegive, om ansøgeren er indforstået med at adoptere det foreslåede barn.

Stk. 2. Den formidlende organisation underretter amtskommunen om ansøgerens tilkendegivelse og sender samtidig oplysningerne om barnet til amtskommunen.

§ 27. Vurderer den formidlende organisation, at det barn, der er bragt i forslag, ligger uden for ansøgerens godkendelse, orienterer den formidlende organisation ansøgeren om muligheden for at ansøge om udvidelse af godkendelsen til at omfatte det foreslåede barn.

Stk. 2. Ønsker ansøgeren at søge om udvidelse af godkendelsen til at omfatte det foreslåede barn, orienterer den formidlende organisation amtskommunen herom og sender samtidig oplysningerne om barnet til amtskommunen.

Stk. 3. Adoptionsrådet tager stilling til, om ansøgerens ansøgning om udvidelse af godkendelsen til at omfatte det foreslåede barn kan imødekommes. Amtskommunen foretager de undersøgelser, der er nødvendige for samrådets afgørelse.

Stk. 4. Ønsker ansøgeren ikke at ansøge om udvidelse af godkendelsen til at omfatte det konkrete barn, sender den formidlende organisation oplysningerne om barnet til amtskommunen.

§ 28. Den formidlende organisation kan fastsætte en rimelig frist for, hvornår ansøgerens tilkendegivelse efter §§26-27 skal foreligge.

§ 29. Hvis der efter den formidlende organisations vurdering foreligger tvivl om, hvorvidt det barn, der er bragt i forslag, ligger inden for ansøgerens godkendelse, forelægger den formidlende organisation oplysningerne om barnet for adoptionssamrådet.

Stk. 2. Adoptionssamrådet tager stilling til, om barnet ligger inden for ansøgerens godkendelse.

Stk. 3. Amtskommunen underretter ansøgeren og den formidlende organisation om adoptionssamrådets afgørelse. §§26-28 finder tilsvarende anvendelse med de ændringer, der følger af, at vurderingen af, om det foreslåede barn, ligger inden for ansøgerens godkendelse, er foretaget af adoptionssamrådet.

§ 30. Når der over for amtskommunen bringes et barn fra et andet land i forslag til ansøgeren, jf. §33, foretager adoptionssamrådet en vurdering af, om det foreslåede barn ligger inden for ansøgerens godkendelse.

Amtskommunen orienterer ansøgeren om vurderingen og sender samtidig oplysningerne om barnet til ansøgeren. §§26-28 finder tilsvarende anvendelse med de ændringer, der følger af, at vurderingen af, om det foreslåede barn ligger inden for ansøgerens godkendelse, er foretaget af adoptionssamrådet, og af at ansøgernes tilkendegivelse skal meddeles amtskommunen.

KAPITEL 6

Formidling af børn fra andre lande

§ 31. Justitsministeren har godkendt følgende organisationer (de formidlende organisationer) til at modtage anmodninger om bistand til at skaffe forbindelse mellem danske adoptionsansøgere og børn fra andre lande med henblik på adoption og til at gennemføre adoptionen:

- 1) »Adoption Center«, Eckersberggade 17, 1., 8000 Århus C.
- 2) »DanAdopt«, Hovedgaden 24, 3460 Birkerød.

Stk. 2. Godkendelser efter stk. 1 og ændringer i disse offentliggøres i Ministerialtidende.

§ 32. En ansøger, der søger om at blive godkendt som adoptant til et barn fra et andet land, skal være tilmeldt en formidlende organisation. Tilmelding skal ske, inden fase 3 indledes.

§ 33. Civilretsdirektoratet kan tillade, at ansøgeren ikke er tilmeldt en formidlende organisation, hvis ansøgeren har et særligt forhåndskendskab til barnet eller barnets pårørende, eller hvis der i øvrigt foreligger særlige omstændigheder.

Stk. 2. En ansøger, der er omfattet af stk. 1, skal godtgøre:

- 1) at ansøgerens forbindelse med barnet eller dets pårørende er skabt på lovlig måde efter reglerne her i landet og reglerne i barnets hjemland, og

- 2) at adoption må antages at kunne gennemføres såvel lovligt som etisk forsvarligt, samt
- 3) at den udenlandske adoptionsformidlende myndighed eller organisation ikke samarbejder eller fører drøftelser om samarbejde med en i Danmark godkendt formidlende organisation.

Stk. 3. Ansøgeren skal fremskaffe en erklæring fra den udenlandske adoptionsformidlende myndighed eller organisation om, at formidleren sender de oplysninger, som amtskommunen anmoder om, direkte til amtskommunen.

KAPITEL 7

Bortadoption af et dansk barn

§ 34. Henvendelse om bortadoption af et barn, der bor i Danmark, kan ske til amtskommunen (i København og på Frederiksberg til kommunen), hvor barnets forældre (forælder) bor eller opholder sig.

Stk. 2. Modtager kommunalbestyrelsen henvendelse om bortadoption af et barn, vejledes forældrene om de muligheder, de efter den sociale lovgivning har for at modtage støtte, hvis de undlader at bortadoptere barnet. Hvis ønsket om bortadoption fastholdes, videresendes sagen snarest, om muligt senest ved barnets fødsel, til amtskommunen.

Stk. 3. Amtskommunen vejleder forældrene på samme måde som nævnt i stk. 2, hvis vejledning ikke allerede er givet af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Fastholdes ønsket om bortadoption, sørger amtskommunen for, at der foretages de nødvendige undersøgelser af barnets og forældrenes forhold. Amtskommunen videresender oplysningerne til Adoptionsnævnet.

§ 35. Når et barn ønskes bortadopteret, udvælger Adoptionsnævnet blandt de ansøgere, der i henhold til §11 er godkendt som adoptanter af et dansk barn, den ansøger, der skønnes bedst egnet til at adoptere det konkrete barn.

§ 36. Henvendelse om adoption af et barn, der bor i Danmark, til en ansøger med bopæl i en anden stat, der har tiltrådt Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner, kan ligeledes ske til den amtskommune, hvor barnets forældre (forælder) bor eller opholder sig.

Stk. 2. Amtskommunen forelægger sagen for Civilretsdirektoratet, der er centralmyndighed i forhold til Haagerkonventionen.

KAPITEL 8

Administrative bestemmelser

Hjemmebesøg

§ 37. Amtskommunen skal tilbyde adoptanterne vejledning og hjemmebesøg efter, at barnet er hjemtaget.

Tilsyn og rekurs

§ 38. Adoptionsnævnet fører tilsyn med adoptionsrådene og behandler klager over afgørelser, der træffes af adoptionsrådene.

§ 39. Civilretsdirektoratet fører tilsyn med de formidlende organisationer, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Adoptionsnævnet fører tilsyn med de formidlende organisationers virksomhed i udlandet og med de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

Stk. 3. Civilretsdirektoratet og Adoptionsnævnet behandler klager over de formidlende organisationer inden for direktoratets og nævnets tilsynsområder.

Stk. 4. Amtskommunerne indberetter til Adoptionsnævnet, hvis amtskommunen bliver opmærksom på særlige forhold vedrørende de formidlende organisationers virksomhed i udlandet eller de formidlende organisationers behandling af matchingforslag.

Betaling for adoptionsforberedende kurser

§ 40. For deltagelse i et adoptionsforberedende kursus betales pr. 1. april 2000 kr. 1.500.

Stk. 2. Det i stk. 1 nævnte beløb reguleres en gang årligt den 1. januar. Civilretsdirektoratet bekendtgør hvert år det regulerede beløb.

Stk. 3. Hvis samrådet i medfør af §21, stk. 2, træffer bestemmelse om, at ansøgeren skal deltage i dele af det adoptionsforberedende kursus, kan Civilretsdirektoratet bestemme, at det i stk. 1 nævnte beløb nedsættes.

KAPITEL 9

Ikkrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 41. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. april 2000.

Stk. 2. Ansøgninger om godkendelse som adoptant af barn fra et andet land, der er indgivet inden bekendtgørelsens ikrafttræden, behandles efter de hidtil gældende regler.

§ 42. Bekendtgørelsen gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Justitsministeriet, den 22. marts 2000

Frank Jensen

/Anne Thalbitzer

BEKENDTGØRELSE OM FORRETNINGSORDEN FOR ADOPTIONSNÆVNET

Bekendtgørelse nr. 1041 af 16/12/1999 (Gældende)

- Kapitel 1 – Adoptionsnævnets organisation og kompetence
- Kapitel 2 – Sekretariatet
- Kapitel 3 – Nævnets møder m.v.
- Kapitel 4 – Klagesager
- Kapitel 5 – Tilsynet med de amtskommunale adoptionssamråd
- Kapitel 6 – Tilsynet med de formidlende organisationer
- Kapitel 7 – Anonym adoption af danske børn
- Kapitel 8 – Ikrafttræden

I medfør af §§25, 25 b og 30, i adoptionsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1040 af 16. december 1999, fastsættes:

KAPITEL 1

Adoptionsnævnets organisation og kompetence

§ 1. Adoptionsnævnet består af en formand, der skal være jurist, og af ni andre medlemmer, heraf fire medlemmer med lægelig sagkundskab (pædiatri, intern medicin, psykiatri og børne- og ungdomspsykiatri), en psykolog, en socialrådgiver, to læge medlemmer samt en jurist fra Civilretsdirektoratet.

Stk. 2. Medlemmerne og stedfortrædere for disse beskikkes af justitsministeren for indtil fire år ad gangen.

Stk. 3. Det juridiske medlem af nævnet er næstformand for nævnet. Næstformanden træder i formandens sted, hvis formanden er forhindret.

§ 2. Adoptionsnævnets væsentligste opgaver er:

- 1) at behandle *klager* over:
 - a) afgørelser, der er truffet af adoptionssamrådene, jf. kapitel 4,

- b) den virksomhed, der i udlandet udøves af de organisationer, som af justitsministeren har fået tilladelse til at yde adoptionshjælp i medfør af adoptionslovens §30, stk. 1 (de formidlende organisationer), jf. kapitel 4,
 - c) de formidlende organisationers behandling af sager, hvor der gennem organisationen bringes et konkret barn i forslag til danske adoptionsansøgere (matchingforslag), jf. kapitel 4,
- 2) at føre *tilsyn* med:
- a) de amtskommunale adoptionssamråd, jf. kapitel 5,
 - b) de formidlende organisationers virksomhed i udlandet, jf. kapitel 6,
 - c) de formidlende organisationers behandling af matchingforslaget, jf. kapitel 6,
- 3) samt:
- a) blandt de ansøgere, der er godkendt til anonym adoption af et dansk barn, at udvælge den ansøger, der skønnes bedst egnet til at adoptere et bestemt barn, der ønskes bortadopteret, jf. kapitel 7,
 - b) at udnævne et antal særligt sagkyndige børnelæger, der kan vejlede adoptionsansøgere i forbindelse med matchingforslag,
 - c) at indsamle, bearbejde og formidle viden om adoption,
 - d) at udgive en årsberetning.

§ 3. Nævnets formand tilrettelægger nævnets arbejde med bistand fra sekretariatet, jf. kapitel 2, og leder nævnets møder.

§ 4. Formanden, eller den formanden bemyndiger hertil, repræsenterer nævnet.

KAPITEL 2

Sekretariatet

§ 5. Civilretsdirektoratet stiller sekretariatsbistand til rådighed for nævnet.

Stk. 2. Til sekretariatet kan knyttes sagkyndige som konsulenter.

Stk. 3. Nævnet kan endvidere navnlig ved varetagelse af den under §2, nr. 3, litra c, nævnte opgave gøre brug af eksterne konsulenter.

§ 6. Sekretariatet yder nævnet bistand til nævnensarbejdet og forestår herunder den løbende ajourføring og supplerung af nævnets viden om adoption.

KAPITEL 3

Nævnets møder m.v. Nævnensbehandling

§ 7. Nævnet kan både udøve sin virksomhed i møder, hvortil alle medlemmer indkaldes (plenummøder), og uden for møder.

Stk. 2. Nævnet kan bemyndige et eller flere medlemmer til at træffe beslutning om visse nærmere angivne forhold.

Stk. 3. Nævnet kan bemyndige et eller flere medlemmer eller sekretariatet til at udføre nævnets beslutninger.

§ 8. Nævnet er i anliggender, der behandles på plenummøder, beslutningsdygtigt, når mindst 5 medlemmer, herunder formanden, deltager.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved almindelig stemmeflertal. I tilfælde, hvor stemmerne står lige, er formandens stemme udslagsgivende.

Deltagelse

§ 9. Nævnets møder er ikke offentlige.

Stk. 2. Nævnet kan, bortset fra ved behandlingen af klagesager, indkalde personer, der må antages at have særlig indsigt eller interesse heri, til at deltage under nævnets behandling af et dagsordenspunkt.

Stk. 3. Sekretariatets medarbejdere kan efter formandens bestemmelse deltage i nævnets møder.

§ 10. Et medlem skal så vidt muligt give meddelelse om helt eller delvist fravær.

Stk. 2. Ved et medlems fravær indkaldes om muligt stedfortræderen.

§ 11. Et medlem kan ikke deltage i behandlingen af en sag, hvis medlemmet er inhabilt efter forvaltningslovens kapitel 2.

Møder

§ 12. Nævnet afholder møder på vedtagne mødedage, og i øvrigt så ofte som formanden finder behov herfor. Formanden skal indkalde til møde, når to medlemmer anmoder herom. Formanden bestemmer varsløst.

Dagsorden

§ 13. Dagsordenen fastsættes af formanden.

Stk. 2. Ethvert medlem kan forlange at få sat et punkt på dagsordenen.

Stk. 3. Dagsordenen skal så vidt muligt være vedlagt det materiale, som er nødvendigt for nævnets behandling af dagsordenspunkterne.

Stk. 4. Akterne i konkrete klagesager til behandling skal være til rådighed for medlemmerne i god tid inden mødet. I helt særlige tilfælde er det tilstrækkeligt, at akterne foreligger senest på mødet.

Referat

§ 14. Sekretariatet udarbejder referat af hvert nævnsmøde.

Stk. 2. Udkast til referat udsendes snarest muligt og senest i forbindelse med indkaldelse til næste møde.

Stk. 3. Indsigelser mod et referat fremsættes senest på førstkommende nævnsmøde.

Tavshedspligt

§ 15. Nævnets medlemmer er undergivet tavshedspligt i overensstemmelse med reglerne i straffelovens §152.

Stk. 2. Nævnets medlemmer drager omsorg for, at materiale, der er modtaget i forbindelse med arbejdet i nævnet, ikke kommer udenforstående i hænde. Medlemmet skal ved fratræden tilbagegive fortroligt materiale, som den pågældende er i besiddelse af.

KAPITEL 4

Klagesager

Klagesagers forberedelse

§ 16. Når en klage er indgivet til nævnet, påhviler det sekretariatet at forberede sagen til nævnsbehandling. Sekretariatet skal herunder påse, at sagen er tilstrækkeligt oplyst.

§ 17. Sekretariatet berammer det antal sager til det enkelte nævnsmøde, som det under hensyntagen til sagernes beskaffenhed og forsvarlige behandling er tidsmæssigt muligt at medtage.

Klagesagers behandling og afgørelse

§ 18. Nævnet træffer beslutning i klagesager ved mundtlig behandling på plenummøder, jf. dog stk. 2, og §19.

Stk. 2. Når særlige forhold begrundet det, kan formanden bestemme, at en klagesag behandles uden for et møde. Et medlem kan dog kræve, at sagen behandles på et plenummøde.

§ 19. Formanden kan på egen hånd uden forelæggelse for nævnet træffe afgørelse om,

- 1) afvisning af en klage fra en person, som ikke er part i en sag,
- 2) afvisning af en klage, der efter sin beskaffenhed ikke kan behandles af nævnet,
- 3) afvisning af en anmodning om genoptagelse af en sag, hvis der ikke er nye og væsentlige oplysninger.

Stk. 2. Nævnets øvrige medlemmer orienteres efterfølgende om de afgørelser, der træffes efter stk. 1.

§ 20. Den, som er part i en klagesag, er berettiget til mundtligt overfor nævnet at redegøre for klagesagen.

§ 21. For hvert nævnsmøde føres en protokol, hvori angives:

- 1) nævnets beslutning vedrørende de enkelte klagesager med angivelse af stemmetallet,
- 2) nævnets begrundelse for beslutningen tillige med en angivelse af de enkelte medlemmers standpunkter, hvis der har været uenighed.

Stk. 2. Protokollen godkendes på mødet af de enkelte nævnsmedlemmer.

§ 22. Nævnets afgørelser meddeles med angivelse af, hvilke medlemmer der har deltaget i sagens behandling, og stemmetallet.

Stk. 2. Sagens parter underrettes om den trufne afgørelse snarest muligt. Samtidig underrettes den myndighed eller formidlende organisation, hvis afgørelse er blevet påklaget.

Stk. 3. Nævnet offentliggør afgørelser af almen interesse eller principiel karakter i anonymiseret form.

KAPITEL 5

Tilsynet med de amtskommunale adoptionssamråd

§ 23. Nævnet kan indkalde sager fra de amtskommunale adoptionssamråd til genemsyn i nævnet.

Stk. 2. Nævnet underretter adoptionssamrådet om resultatet af gennemgangen.

Stk. 3. Nævnet kan ikke som led i sin tilsynsvirksomhed omgøre adoptionssamrådenes afgørelser.

§ 24. Nævnet kan afholde møder med adoptionssamrådene. Nævnet kan endvidere afgive vejledende udtalelser og henstillinger til adoptionssamrådene.

§ 25. Nævnet underretter Civilretsdirektoratet om forhold, som giver anledning til administrative vanskeligheder.

KAPITEL 6

Tilsynet med de formidlende organisationer

§ 26. Nævnet fører tilsyn med de formidlende organisationers behandling af matchingsforslag og med organisationernes virksomhed i udlandet, herunder samarbejdet med de udenlandske samarbejdspartnere.

Stk. 2. Nævnet kan som led i sin tilsynsvirksomhed efter stk. 1 indkalde sager fra såvel de formidlende organisationer som de amtskommunale samråd.

§ 27. Nævnet kan pålægge en formidlende organisation at give oplysning om organisationens forhold og om en udenlandsk formidlingsparts forhold.

Stk. 2. Nævnet kan anmode Civilretsdirektoratet om i medfør af Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner at indhente oplysninger, som er nødvendige for nævnets tilsyn.

Stk. 3. Nævnet kan anmode de formidlende organisationer om at tilvejebringe materiale til belysning af giverlandenes lovgivning og praksis vedrørende adoption, ligesom nævnet kan anmode organisationerne om at udarbejde redegørelser om nuværende forhold samt fremtidsudsigter. Nævnet kan endvidere besøge udenlandske myndigheder og de formidlende organisationers udenlandske kontakter som led i sit tilsyn.

§ 28. Nævnet kan afholde møder med de formidlende organisationer. Nævnet kan endvidere afgive vejledende udtalelser og henstillinger til de formidlende organisationer.

§ 29. Nævnet underretter Civilretsdirektoratet om forhold, som tilsynet giver anledning til, herunder om forhold, der efter nævnets opfattelse kan give anledning til sanktioner overfor en formidlende organisation.

§ 30. Nævnet kan, efter anmodning fra Civilretsdirektoratet, afgive udtalelser om generelle eller konkrete forhold vedrørende de formidlende organisationer.

Stk. 2. Nævnet afgiver efter anmodning fra Civilretsdirektoratet indstilling om godkendelse af en formidlende organisations samarbejde med en udenlandsk formidlingspart.

KAPITEL 7

Anonym adoption af danske børn

§ 31. Når et adoptionssamråd indsender en sag, hvori en adoptionsansøger er godkendt til anonym adoption af et dansk barn, foretager tre medlemmer af nævnet en gennemgang af sagen og gør sig herunder bekendt med de oplysninger i sagen, der vil kunne få betydning i forbindelse med en eventuel udvælgelse af ansøgeren i henhold til §32.

Stk. 2. Med henblik på at foretage den i stk. 1 nævnte gennemgang udpeges en eller flere voteringsgrupper i nævnet. Det medlem af nævnet, der er socialrådgiver, er fast medlem i alle voteringsgrupper.

§ 32. Når et dansk barn ønskes bortadoptet ved anonym adoption, foretager det pædiatriske medlem af nævnet en gennemgang af barnets sag. De i §31, stk. 2, nævnte medlemmer udvælger herefter efter ind-

stilling fra det faste medlem i voteringsgrupperne den af de godkendte ansøgere, der efter en konkret vurdering skønnes bedst egnet til at adoptere barnet.

Stk. 2. Nævnet orienteres efterfølgende om afgørelser truffet efter stk. 1.

§ 33. Behandlingen af de i dette kapitel omhandlede sager sker på skriftligt grundlag.

KAPITEL 8

Ikrafttræden

§ 34. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2000. Dog træder §2, nr. 1, litra c, og §2, nr. 2, litra c, først i kraft den 1. april 2000.

Justitsministeriet, den 16. december 1999

Frank Jensen

/Anne Thalbitzer